SVOBODA
Founded in 1893 in Jersey City, NJ
Published by the Ukrainian National Association

www.svoboda-news.com

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз

Рік 117, ЧИСЛО 42, П'ЯТНИЦЯ, 15 ЖОВТНЯ 2010 РОКУ 1893 Vol. 117, No. 42, FRIDAY, OCTOBER 15, 2010 $1.00

Слідство у справі вбивства Г. Ґонґадзе продовжено

КИЇВ. – Генеральна прокуратура України 9 жовтня дозволила порушити кримінальну справу проти колишнього Президента України Леоніда Кучми та голови Верховної Ради Володимира Литвина. Термін слідства у справі про вбивство Георгія Ґонґадзе продовжений до 14 грудня. Про це заявив заступник головного прокурора України Ренат Кузьмін. Окрім того, слідчим наказали встановити всіх осіб, причетних до вбивства журналіста Г. Ґонґадзе, не обмежуючись версією про генерала Олексія Пукача та міністра Юрія Кравченка.

Генеральна прокуратура також змінила керівника слідчої групи, яку замість Олександра Харченка очолив Владислав Грищенко.

В. Литвин заявив телеканалові „Інтер", що спостерігаються спроби спрямувати слідство у справі Г. Ґонґадзе в інший бік. Він знову нагадав, що в цій справі необхідно відповісти на питання, хто прослуховував вищих посадових осіб України, хто аналізував цю інформацію і на якому етапі з'явився Г. Ґонґадзе.

Верховний суд України 7 жовтня теж продовжив до 8 грудня арешт О. Пукача. У зв'язку з цим потерпілі та звинувачені у справі сторони припинили ознайомлення з матеріялами справи.

Водночас у Генпрокуратурі вважають, що дії Р. Кузьміна мають особисті тактичні обґрунтування: він вирішив проявити себе в боротьбі за крісло Генерального прокурора, бо 3 листопада спливають повноваження Олександра Медведька. *(„5 канал", „Сегодня")*

Марш слави УПА відбувся у Львові

ЛЬВІВ. – 10 жовтня з нагоди 68-ої річниці створення Української Повстанської Армії (УПА) відбувся Марш слави УПА, у якому взяли участь близько 100 осіб в уніформі вояків УПА, які пройшли колоною зі зброєю центральними вулицями міста, скандуючи „Слава Степанові Бандері!" і „Слава Українській Повстанській Армії!". На фото: учасники Маршу слави УПА на вулицях Львова. Фото: УНІАН

Протест партії „Батьківщина"

КИЇВ. – Активісти партії „Батьківщина" проводять голодування біля будівлі Центральної виборчої комісії (ЦВК) з вимогою зареєструвати леґітимні списки кандидатів від партії „Батьківщина" на місцевих виборах і провести чесні демократичні вибори в Києві. 11 жовтня, у сьомий день протесту, провідник „Батьківщини" Юлія Тимошенко відвідала активістів партії і закликала припинити небезпечне голодування. Вона сказала, що партія забезпечить медичну допомогу учасникам голодування. Водночас Ю. Тимошенко повідомила, що після початку акції голодування біля приміщення ЦВК за дорученням київської обласної влади та Президента України Віктора Януковича був організований осінній ярмарок, на якому голодуючим пропонували безкоштовно млинці та ковбасу. Ю. Тимошенко заявила, що її політична сила 17 жовтня пляную провести свій партійний з'їзд. На фото: провідник партії „Батьківщина" Юлія Тимошенко та депутат Київської обласної ради, голова фракції Бльоку Юлії Тимошенко Володимир Подрезов (другий ліворуч з пов'язкою на голові) серед голодуючих. Фото: УНІАН

31 жовтня – вибори в Україні

В Криму навіть комуністи проти політики Віктора Януковича

12 жовтня на інтернет-сторінці УНІАН журналістка Оксана Климончук подала вміщені нижче думки провідника комуністів Криму Леоніда Грача з приводу зловживань влади перед наступними виборами до місцевих рад.

За останні два тижні прокуратура Криму затримала посадників Алупки, Лівадії, Алушти, Гурзуфа. В інший час усі б сказали: молодці правоохоронці – відновлюють справедливість, намагаються подолати корупцію. Але „справедливість" дивним чином збіглася з місцевими виборами. Прокуратура Криму говорить, що це ніяк не пов'язано з виборами. Я маю для цього найвагоміші підстави. По-перше, про земельні справи в Криму, особливо на Південному березі, Криму говорять і пишуть весь час. Пів року тому про це були рішення Ради національної безпеки і оборони. Але чому ж нікого не посадили, коли ще не почалася виборча кампанія?

По-друге – у семи з восьми селищ міського Великої Ялти висунули прихильників глави уряду Криму Василя Джарти, у тому числі і привізних. У тому числі і з кримінальним минулим. Зокрема завезли і попрописували людей з Макіївки, які одразу ж стали членами територіяльних і дільничних виборчих комісій. В Алупці завезли і приписали понад 700 осіб.

Навіщо така вибірковість у порушенні кримінальних справ? Тоді давайте у кожній із селищних рад, починаючи з Форосу, де є сьогодні їхній „реґіонал", який обслуговує земельні інтереси, шукати порушників. До речі, там найбільше земельних порушень. Або чомусь нічого не робиться в Масандрівській селищній раді, яка залізла в землі, що належать виноробному об`єднанню „Масандра" і науково-дослідній установі „Ботанічний сад". В. Януковичеві особисто під дачу відрізали земельку від виноградника Ботанічного саду. То давайте всіх по справедливості перевіряти, а не вибірково.

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

ВР не підтримала постанову про подання заяви на членство України в ЕС

КИЇВ. — Верховна Рада України 6 жовтня відмовилась підтримати проєкт постанови „Про подання заяви на членство в Европейському союзі", внесений народним депутатом від „Нашої України – Народної самооборони" Миколою Катеринчуком. За проєкт голосував лише 61 (при необхідних 226) з 302 народних депутатів, зареєстрованих у сесійній залі. Не голосували у повному складі фракції Комуністичної партії України та Бльоку Володимира Литвина. Також за цю постанову майже у повному складі не голосувала фракція Бльоку Юлії Тимошенко, оскільки народні депутати з цієї фракції на знак протесту залишили сесійну залю. Підтримали проєкт постанови лише 26 народних депутатів з фракції Партії Реґіонів. Даним проєктом передбачалося „зобов'язати Президента України організувати керівництво зовнішньополітичною діяльністю держави з метою якнайшвидшого подання заяви на членство в ЕС у терміни, визначені Міністерством закордонних справ України та Евросоюзом". Також постановою пропонувалося визнати, що евроінтеґрація, поглиблення взаємин між Україною та ЄС, „аж до набуття Україною повноправного членства в ЕС", є першочерговим напрямком зовнішньої політики України. *(УНІАН)*

Влада не дотримується духу Конституції

КИЇВ. — Виступаючи 7 жовтня на всеукраїнському зібранні юридичних працівників, Президент Віктор Янукович заявив, що виклики сьогоднішнього дня зумовлюють подальше оновлення Конституції. При цьому він зазначив, що це не буде відбуватися на користь політичній коньюнктурі. За словами Президента, результатом конституційної реформи має стати документ, який забезпечуватиме ефективну систему державного управління. Тим часом Федеральний суддя США Богдан Футей, який був одним з членів робочої групи, що працювала над текстом Конституції України 1996 року, вважає, що важливо не стільки змінювати Основний закон, скільки виконувати норми існуючої Конституції. *(„Голос Америки")*

Катастрофа в Дніпропетровській області

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. — Унаслідок зіткнення автобуса з локомотивою у місті Марганці загинули 43 особи, в тому числі двоє дітей. Ще 10 осіб поранені. Їхній стан медики називають критичним. Зіткнення сталося 12 жовтня на залізничному переїзді зі справною звуковою та світловою сиґналізацією. Причиною нещасного випадку стало порушення водієм автобуса правил дорожнього руху. Виконуючи рейс Марганець-Нікополь, він проіґнорував заборонні сиґнали світлофора та виїхав на переїзд близько до поїзду, що наближався. Місце випадку того ж дня відвідав Президент Віктор Янукович. Він оголосив 13 жовтня днем жалоби за загиблими. *(Бі-Бі-Сі)*

Інститут ім. О. Потебні не схвалив жодного з „мовних" законопроєктів

КИЇВ. — Інститут української мови Національної академії наук України (НАНУ) разом з Інститутом мовознавства ім. Олександра Потебні за дорученням НАНУ та на прохання голови Верховної Ради України Володимира Литвина проаналізував сім „мовних" законопроєктів і рекомендував жоден з них не ухвалювати в парламенті. Про це 12 жовтня повідомив директор інституту Павло Гриценко, який сказав, що проєкти недопрацьовані, містять багато суперечностей і посилюють реґіоналізацію та розкол України. Найбільший резонанс викликав законопроєкт реґіонала Олександра Єфремова, комуніста Петра Симоненка та представника бльоку В. Литвина Сергія Гриневецького. 11 вересня прем'єр-міністер України Микола Азаров зазначив, що законопроєкт, яким разом з закріпленням за українською мовою статусу державної ґарантує вільне використання інших мов, має бути прийнятий, оскільки усуває дискримінацію російськомовного населення. *(УНІАН)*

Керівником охорони В. Януковича виявився громадянин Росії

КИЇВ. — Питання безпеки Віктора Януковича, а отже, фактично кожен крок життя Президента України контролює людина з російським пашпортом у кишені та невідомо якими погонами під цивільним костюмом. Про це пише „Українська правда". Ім'я і прізвище цієї людини – В'ячеслав Заневський. Він – громадянин Росії. Керівник охорони є близькою довіреною особою. Він виступає свідком багатьох зустрічей, як у офіційній, так і в неформальній обстановці, та має доступ до об'єктів, де зберігають таємні документи, що потрапляють до Президента. Головним в охороні В. Януковича він став ще влітку 2008 року, коли його запросили для організації заходів безпеки для тодішнього провідника опозиції. Після інавґурації В. Януковича подальше перебування росіянина на цій посаді перейшло в сферу національної безпеки. Як громадянин Росії В. Заневський не має права обіймати жодні державні посади в Україні. Тому В. Заневського 22 березня офіційно призначили радником Президента поза штатом. Формально на посаді керівника охорони Президента значиться Костянтин Кобзар – в минулому міліціонер, який охороняв В. Януковича ще в часи роботи губернатором Донецької области, а потім з ним переїхав до Києва. Однак, по суті К. Кобзар є підлеглим В. Заневського. *(УНІАН)*

Підприємці загрожують перекрити міжнародну трасу

СТРИЙ. — 11 жовтня відбулась акція протесту підприємців під гаслом „Ні – новому Податковому кодексу, пенсійній реформі та свавіллю влади!". Участь в акції взяли близько 2,000 підприємців. Вона стала вже другим етапом протестних дій підприємців Стрийщини, оскільки 8 жовтня у Стрию вже відбувся протест за участю понад 1,000 підприємців – вони на чотири години припинили працю більшости торгових закладів міста, промислового та продуктового ринків та близько 100 торговельних точок. Учасники акції передали свої вимоги міському голові і заявили, що „найближчим часом до них приєднаються підприємці всіх районів Львівщини". У разі невиконання їхніх вимог підприємці Львівщини перекриють міжнародну трасу Київ-Чоп. *(УНІАН)*

Міжнародний банк реконструкції та розвитку сумнівається про Україну

КИЇВ. — У готовності України працювати за світовими мірилами сумнівається Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Про це 9 жовтня повідомив представник МБРР Олег Кудрашов. За його словами, вітчизняний ринок уважають дуже складним. Він зазначив, що одні посадовці гадають, що приватна участь в інфраструктурі та транспорті нікому не потрібна. Інші навіть не припускають думки про те, що можна брати плату за проїзд по дорогах, які побудовані у рамках державно-приватного партнерства. О. Кудрашов зазначив: „МБРР працює лише за умови прозорих і відкритих тендерів. І діялог про співпрацю з Україною – лише починається". *(„5 канал")*

В. Янукович вважає слушними зауваження ПАРЕ щодо дій СБУ

КИЇВ. — Корисними уважає Президент Віктор Янукович зауваження Парляментської Асамблеї Ради Европи щодо впливу Служби безпеки на засоби масової інформації. 9 жовтня він запевнив, що влада аналізує і вживає відповідні заходи щодо кожної скарги. А також зазначив – якщо кожна людина може відкрито висловити свою думку, це свідчить про те, що держава рухається у демократичному напрямку. Водночас В. Янукович наголосив: в Україні треба модернізувати усі сфери життя. Зокрема йдеться про судову систему, в'язку антикорупційних законів, реформу кримінальної юстиції, а також збільшення соціяльних ґарантій, платень і пенсій. *(„5 канал")*

На студентів-активістів тиснуть „профілактичними бесідами"

КИЇВ. — Студенти українських вищих шкіл заявляють про утиски за активну громадянську позицію. Ідеться про так звані „профілактичні бесіди" у деканатах з погрозами відрахувань. Відмежувавшись від політичних партій, студенти оголосили про створення страйкових комітетів та про організацію акцій протесту через незгоду з проросійською політикою Президента і міністра освіти. Студентів-активістів намагаються переконати відмовитися від радикальних виступів. У багатьох випадках ці розмови дають свій вислід. Під такою загрозою нині опинилися понад 30 студентів у Закарпатській області. Схожі проблеми вже виникали у харківських та київських студентів. Якщо ж студента таки буде відраховано за його погляди та переконання, Громадянська ініціятива „Молодіжний рух захисту національних інтересів" готова надати йому правовий захист. У Молодіжному русі переконані, що акції протесту студентів пошириться у всіх реґіонах країни. *(„Німецька хвиля")*

Парляментська більшість передала Кабінет міністрів під контролю Президента України

КИЇВ. — Верховна Рада України 7 жовтня ухвалила закон „Про кабінет міністрів", який визначає роботу уряду відповідно до набуття чинности Конституції 1996 року. За урядовий проєкт закону проголосували 252 народні депутати з 431 зареєстрованого. За рішенням тимчасової спеціяльної комісії парляменту, яку очолює Адам Мартинюк, законопроєкт був розділений на два законопроєкти, які у висліді були ухвалені цього ж дня як закони.

Народні депутати з фракції Бльоку Юлії Тимошенко та деякі депутати від „Нашої України-Народної Самооборони" наголошували на серйозному порушенні реґляменту Верховної Ради, оскільки одним голосуванням ухвалювалося не тільки два закони, але при цьому депутати ще й не мали можливости внести свої пропозиції до них.

Зокрема народний депутат Анатолій Гриценко наголосив, що він готовий був після ухвалення в першому читанні законопроєкту про Кабінет міністрів внести низку поправок до нього. Але парляментська більшість взагалі не реаґувала на виступи представників опозиції і одним голосуванням ухвалила два закони відразу в цілому. Другий закон – „Про внесення змін до деяких законів України щодо приведення їх у відповідність до Конституції України" передбачає приведення у відповідність до Конституції 1996 року 32 закони.

На думку заступника голови Верховної Ради Миколи Томенка, який представляє опозиційний Бльок Ю. Тимошенко, після ухвалення цього законопроєкту вплив парляменту на формування та діяльність уряду стане мінімальним.

Від самого початку пленарного засідання неподалік від трибуни та президії парляменту, а також біля урядової ложі перебували кілька народних депутатів від Партії Реґіонів, запобігаючи бльокуванню роботи парляменту представниками опозиції.

Напередодні народні депутати України відмовилися внести до порядку денного постанову про проведення спеціяльного пленарного засідання парляменту про політичну кризу в державі, яка виникла у зв'язку з рішенням про скасування політреформи 2004 року. *(„Радіо „Свобода")*

Обґрунтоване „ні“ законопроєктові „Про мови в Україні“

7 вересня група народних депутатів внесла на розгляд Верховної Ради проєкт Закону „Про мови в Україні“, який викликав осуд з боку українського суспільства і став предметом докладної аналізи в наукових колах – як антиконституційний і ведверто спрямований проти відродження в незалежній Українській державі української мови. Нижче вміщуємо експертний висновок двох професорів Національнго університету „Києво-Могилянська академія“ щодо змісту згаданого законопроєкту. Цей висновок був схвалений всією Вченою радою університету 23 вересня.

Аналіза проєкту Закону України „Про мови в Україні“ свідчить, що і концепція даного законопропєкту, і більшість його ключових норм суперечать Конституції України, рішенню Конституційного суду України від 14 грудня 1999 року про офіційне тлумачення положень ст. 10 Конституції України та ґрунтується на довільному тлумаченні Европейської Хартії реґіональних або міноритарних мов.

Частина 1 ст. 4 законопроекту передбачає, що „засади державної мовної політики визначаються Конституцією України“, а порядок застосування мов в Україні – „виключно цим базовим законом“. Проте даний законопроект кардинально ревізує засади державної мовної політики в Україні, вводячи у правове поле такі не передбачені Конституцією України поняття, як „реґіональна мова“, „мовна група“, „мовна меншина“, „реґіональна мовна група“, „українсько-російська двомовність“, „мовне самовизначення“ (ст. 1, 3, 7), і зобов'язуючи місцеві органи державної влади, органи місцевого самоврядування, об'єднання громадян, установи, організації, підприємства, їх посадових і службових осіб, а також громадян – суб'єктів підприємницької діяльности та фізичних осіб використовувати реґіональну мову (частина 7 ст. 8).

Весь зміст законопроєкту дає підстави стверджувати, що в разі його прийняття як фактично закону російської мови (за змістом законопроєкту), російській мові буде надано статус другої державної мови, що суперечить Конституції України.

Як визначено у згаданому рішенні Конституційного суду України, положення про українську мову як державну та ґарантії вільного розвитку, використання і захисту російської, інших мов національних меншин України містяться у розділі I „Загальні засади Конституції України“, який закріплює основи конституційного ладу в Україні. Поняття державної мови є складовою більш широкого за змістом та обсягом поняття „конституційний лад“. Право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить лише народові (частина 3 ст.5 Конституції України). Поняття і терміни ст.10, яка визначає основи мовної політики в України, як і інших статтей розділу I Конституції України, можуть бути змінені тільки у спеціяльному порядку, передбаченому ст. 156 Конституції.

Запровадження в Україні статусу мов і порядку їх застосування, не передбачених ст. 10 Конституції України, є порушенням Основного закону, яке слід кваліфікувати як зазіхання на засади конституційного ладу в Україні.

Законопроєкт спотворює суть Европейської Хартії реґіональних або міноритарних мов, покликаної захищати такі мови, а не встановлювати статус мов і порядок їх застосування.

Українсько-російська двомовність трактується у ст. 7 законопроекту як „важливе надбання українського народу“. При цьому іґноруються драматичні обставини XVIII-XX ст., коли українська мова та її носії зазнавали утисків і жорстоких репресій з боку урядів як царської, так і радянської імперій.

У цій статті також стверджується, що російська мова „є рідною, або такою, якою повсякденно користується більшість громадян України“. Це не відповідає дійсності: згідно з результатами Всеукраїнського перепису 2001 року, рідною назвали російську мову тільки 29.6 відс. населення, а не „більшість громадян України“. Що ж до кількости тих, хто „повсякденно користується“ нею, то перепис не зафіксував таких даних.

Ключовою щодо використання реґіональних мов є частина 3 ст. 8 законопроєкту: вона передбачає, що „заходи, спрямовані на використання реґіональних мов, або мов меншин“, можуть застосовуватися „за умови, якщо кількість осіб носіїв реґіональної мови, що проживають на території, на якій поширена ця мова, складає 10 відс. і більше чисельности її населення“.

Визначена кількість носіїв реґіональної мови – 10 відс. і більше – є довільною (такого критерію немає в міжнародно-правових актах) і покликана забезпечити статус, рівнозначний статусові державної мови, лише для російської мови, оскільки „носіями реґіональної мови“, як це випливає з частини 5 ст. 8, слід вважати не тих, для кого вона є рідною, а тих, хто її „переважно вживає“. Ця норма унеможливлює виконання частини 4 Прикінцевих положень, згідно з якими Кабінет міністрів України має доручити „спеціяльно уповноваженому центральному органові виконавчої влади у галузі статистики в тримісячний термін забезпечити відповідні місцеві ради даними Всеукраїнського перепису населення про мовний склад населення адміністративно-територіяльних одиниць“, оскільки Всеукраїнський перепис 2001 року визначав мовний склад населення за критерієм саме рідної мови. Питання про мову, яку громадянин „переважно вживає“, не ставилося.

Ст. 21 законопроекту цілковито руйнує освітню практику, що склалася в Україні після прийняття в 1989 році „Закону про мови в Українській РСР“. Запровадження принципу вільного вибору мови навчання (та ще й „у будь-який час періоду навчання“) провокує конфліктність на мовній основі усередині навчального закладу, серйозно ускладнює організацію навчального процесу, потребує бюджетних асиґнувань для збільшення числа педагогічних кадрів та розширення матеріяльної бази. У ряді випадків її буде неможливо виконати (якщо, скажімо, йдеться про реалізацію прав кримських татар навчатися рідною мовою в закладі, де навчання здійснюється російською мовою).

У частині 4 ст. 21 законопроєкту неприйнятним через його невизначеність є критерій „достатньої кількости“ заяв, необхідних для відкриття окремої кляси, в якій навчання ведеться іншою мовою, ніж у навчальному закладі в цілому: розмитість норми створює умови довільного тлумачення її.

Ні Конституція України, ні міжнародно-правові акти, що визначають стандарти захисту прав людини, включно з рамковою конвенцією Ради Европи про захист національних меншин та Европейською Хартією реґіональних або міноритарних мов, не встановлюють принцип вільного мовного самовизначення в сфері застосування державної мови. В практиці европейських держав цей принцип також відсутній.

Законопроєкт не враховує принципової вимоги Европейської Хартії реґіональних або міноритарних мов стосовно того, що „охорона і розвиток реґіональних мов або мов меншин не повинні зашкоджувати офіційним мовам і необхідності вивчати їх“, і не передбачає заходів захисту щодо української мови як державної в тих місцевостях, де вона менш поширена, відповідно до ст. 3 Европейської Хартії.

У разі ухвалення і втілення пропонованого законопроекту „Про мови в Україні“ неминуче відбудеться марґіналізація української мови, витіснення її з найважливіших сфер суспільного життя, що, врешті-решт, призведе до зникнення української нації як системотворного чинника незалежної української державности. Відсутність мотивації щодо опанування української мови спричинить у найближчій перспективі мовну ізоляцію і відчуження реґіонів України один від одного, що, своєю чергою, покладе початок „мовної федералізації“ України та її дезінтеґрації як держави.

Висновок: законопроект має бути знятий з розгляду у Верховній Раді як такий, що суперечить основоположним принципам Конституції України, вимогам Европейської Хартії реґіональних або міноритарних мов і становить загрозу цілісності української держави та самому її існуванню.

Необхідно розробити концептуально інший, новий законопроєкт за участи фахівців, а не представників окремих політичних сил.

Василь Василенко,
доктор юридичних наук, Надзвичайний і Повноважний Посол України.
Володимир Панченко,
доктор філологічних наук, народний депутат України першого скликання, керівник Наукового центру досліджень сучасної літератури Національного університету „Києво-Могилянська академія“

В Криму...

(Закінчення зі стор. 1)

Кількох депутатів Верховної Ради України від Партії Реґіонів призначили наглядачами в Криму, які почевертували Південний берег Криму. Як тільки підійшло питання реєстрації кандидатів, тут же почалися арешти.

В останній день реєстрації, за п'ять хвилин до її закінчення, сімом кандидатам у Масандрі комісія відмовила в реєстрації. Олегові Геращенкові, заступникові прокурора Ялти, відмовили, тому що він не вказав у своїй біографії, якою суспільно-політичною діяльністю займається. А він працює в прокуратурі і згідно з законом не може перебувати в партіях.

Голову Гурзуфу не зареєстрували тому, що він написав української мовою, що кандидує на селищного голову, а в комісії вважали, що має бути „сільський“. Ось бачите, як корисно знати державну мову, а вони – не знали. А після цього проти нього ще й кримінальну справу порушили.

У місті Армянську я зустрічався з людьми в декількох селах. Вони залякані, бо їм прямо говорять: „Виженемо з роботи“. Так що ж це за демократія? Що це за право? Йдеться про те, дотримуються права людини чи не дотримуються.

Селищний голова Лівадії повинен був йти на реєстрацію, а його заарештували, не пред'являючи жодних претензій. За годину кандидат від Партії Реґіонів у Лівадійську селищну раду подзвонив його дружині і відкрито сказав: „Переконай чоловіка нікуди не кандидувати, і до кінця дня він буде вдома“.

Люди розуміють, чому на Крим такий наїзд. Тут все просто – від Форосу до Судака – це 156 кілометрів прибережної смуги. А якщо брати до Алушти, то це 100 кілометрів прибережної смуги біля моря. За нинішніми цінами це – мільярди.

В. Януковичові продовжують кувати перемогу. Але тепер же він за все сам відповідатиме. Він повинен знати, що перемога насильством через півтора два роки йому боляче відгукнеться. Остаточна мета його партії в Криму – приватизувати все, що можна, поставити скрізь особисту службу, забезпечити апетити свого донецького олігархічного клану.

Розгромили бюро партії А. Яценюка

КРАСНОАРМІЙСЬК, Донецька область. — 9 жовтня вночі скоєно напад на бюро міської організації політичної партії „Фронт змін“. Вранці представники міської організації партії виявили, що вікна приміщення, де знаходиться бюро партійної організації, розбиті, меблі залиті фарбою.

У міліції підтвердили факт пошкодження бюрового приміщення „Фронту змін“. Повна інформація про це буде надана після завершення оперативних заходів.

У прес-службі партії нагадали, що наприкінці вересня у Красноармійській міській раді фракцію Партії Реґіонів залишили 11 депутатів, у тому числі голова фракції Анатолій Зінченко. Він і ще п'ять депутатів міської ради вступили у партію „Фронт змін“. *(УНІАН)*

Перші гірники вийшли з-під землі в Чіле

КАПІЯПО, Чіле. — 13 жовтня більшість з 33 гірників, які понад два місяці були завалені глибоко під землею на півночі Чіле, піднялися на поверхню. Першого з них, Флоренсіо Авалосу, підняли в капсулі. На поверхні його привітала родина і обійняв Президент Себастіян Піньєра. Наступними піднялися Маріо Сепульведа і Хуан Іянес. Виступивши з промовою біля шахти, Президент С. Піньєра назвав порятунок „дивом". Він подякував технічним експертам, які зробили порятунок можливим, і сказав, що ця ніч сповнена емоцій. Акція з порятунку почалася 12 жовтня, коли технічного експерта Мануеля Гонсалеса спустили вниз. Він мав повернутися на поверхню, розповісти про стан рятувальної шахти, а потім спуститися й піднятися ще раз, після чого мав спуститися медичний працівник. Проте на поверхню негайно в капсулі „Фенікс" піднявся Ф. Авалос, його обрали першого, бо його фізичний стан був одним з найкращих. *(Бі-Бі-Сі)*

Державний секретар США вирушила на Балкани

ВАШІНҐТОН. — Державний секретар США Гілapi Клінтон вирушила 11 жовтня у триденну подорож на Балкани. Спершу Г. Клінтон побувала з візитою у Боснії й Герцеґовині, де обговорила на зустрічах у Сараєві підсумки виборів до виконавчих та законодавчих органів влади, що відбулися у цій країні нещодавно. У ході переговорів у столиці Сербії Белґраді мова йшла про взаємини між Сербією і самопроголошеною республікою Косово, незалежність якої сербська влада категорично не хоче визнавати. Г. Клінтон також під час цієї поїздки відвідала Косово. *(Радіо „Свобода")*

Президент Г. Карзай відкрив сесію Ради миру в Афганістані

КАБУЛ, Афганістан. — Президент Афганістану Гамід Карзай відкрив інавґураційну сесію Ради миру, завданням якої є допомогти у примиренні з „Талібаном" та іншими екстремістськими угрупованнями. Перша сесія Ради, до якої входить 70 представників, відбулася 7 жовтня, у дев'яту річницю початку очоленої США війни в Афганістані. До Ради входять колишні службовці „Талібану", колишні президенти, а також громадські та релігійні провідники. Президент Г. Карзай закликав „Талібан" відмовитися від насильства і дотримуватися конституції країни. Проте екстремістські угруповання вже раніше відкинули таке примирення і відкидатимуть доти, доки чужоземні війська не залишать країни. Уряд Президента Барака Обами висловив підтримку зусиллям афганського уряду вести мирні переговори з „Талібаном". Цього тижня газета „Вашінґтон пост" повідомила, що між обома сторонами уже розпочалися таємні розмови. Тим часом НАТО повідомив, що коаліційні сили в Афганістані вбили високопоставленого провідника „Талібану", який відповідальний за атаки проти афганської поліції. *(„Голос Америки")*

Нобелівську нагороду миру отримав китайський дисидент

ОСЛО, Норвеґія. — Нобелівський комітет 9 жовтня повідомив, що нагороду миру цього року отримав Лю Сяобо, дисидент з Китаю, який зараз знаходиться у в'язниці. Напередодні Міністерство закордонних справ Китаю заявило, що нагородження Лю Сяобо суперечило б нобелівським принципам, тому що дисидент ув'язнений за порушення китайських законів. Міжнародні правозахисні організації та уряди багатьох країн світу їх вважають, що він є в'язнем сумління. Лю Сяобо – письменник та колишній викладач університету, давно відомий як провідний критик Пекіну; він брав участь у акції на площі Тіянанмен. В 2009 році дисидент був засуджений до 11 років ув'язнення за „підбурювання до підриву державної влади". Приводом для цього процесу було оприлюднення у 2008 році „Хартії 08", одним з авторів якої був Лю Сяобо. Цей документ закликав до забезпечення в Китаї громадянських свобод та проведенню політичних реформ, у тому числі – припинення однопартійного правління. Европейський союз, США та міжнародні організації засудили процес і назвали його політично вмотивованим. У відповідь офіційний Пекін звинуватив їх у втручанні у внутрішні справи Китаю. Судячи з повідомлень, сам Лю Сяобо не знав про те, що його висунули на Премію миру, адже йому заборонено читати новини та обговорювати події у світі під час зустрічей з дружиною. За присудження Лю Сяобо Нобелівської нагороди миру виступили понад 100 китайських науковців, юристів та суспільних діячів. *(Бі-Бі-Сі)*

США закликали КНДР до ядерного роззброєння

СЕУЛ, Південна Корея. — Помічник Державного секретаря США Курт Кемпбел 7 жовтня заявив, що Північній Кореї необхідно виявити свою готовність поліпшити взаємини з Сеулом, – перед тим, як можна буде поновити шестисторонні переговори у справі ядерної програми Пхеньяна. К. Кемпбел висловив таку позицію уряду Президента Барака Обами 7 жовтня Сеулі, де він зустрічався з високопосадовцями для обговорення питання передбачуваного призначення наймолодшого сина Кім Джонґ Іла – Кім Джонґ Уна – наступним провідником Корейської народної демократичної республіки (КНДР). Північна Корея припинила свою участь у ядерних переговорах у 2008 році у зв'язку з суперечкою щодо проведення перевірок. У 2009 році вона здійснила чергове ядерне випробування. Проте, під час візити до Китаю у серпні, Кім Джонґ Іл закликав до відновлення цих переговорів у близькому майбутньому. Радник президента Південної Кореї Лі Мен Бака з питань національної безпеки заявив 5 жовтня, що ядерна загроза з боку КНДР досягла „тривожного рівня". *(„Голос Америки")*

США критикують В. Януковича за обмеження свободи зібрань та пересування

ВАРШАВА. — Американська делеґація у своїй доповіді на Оглядовій конференції Організації безпеки і співробітництва у Европі (ОБСЕ), що відбувалася у Варшаві з 30 вересня до 8 жовтня, висловила критику на адресу української влади. У доповіді підкреслюється, що „за останні кілька місяців Україна перестала дотримуватися стандартів ОБСЕ щодо свободи зібрань та свободи пересування". За словами доповідача, представника Державного департаменту США Томаса Меліа, українська влада створює перешкоди або забороняє пересування та збори громадян для участи у опозиційних протестах, що нагадує про часи перед Помаранчевою революцією. Як приклад Т. Меліа навів заборону віруючим приїхати з реґіонів до Києва для релігійних святкувань наприкінці липня цього року. У цей час проходила візита російського Патріярха Кирила до України. *(УНІАН)*

Грузія не знімає заперечень щодо вступу Росії до СОТ

ТБІЛІСІ, Грузія. — Ніко Мчедлішвілі, прес-секретар прем'єр-міністра Грузії Нікі Гілаурі, 9 жовтня спростував повідомлення інформаційних аґентств про те, що Грузія не буде перешкоджати вступові Росії до Світової організації торгівлі (СОТ). У ході робочої візити прем'єр-міністра Н. Гілаурі до США, деякі інформаційні аґентства повідомили, що грузинський прем'єр, мовляв, підтримав вступ Росії до СОТ і обіцяв не чинити перешкоди цьому процесові. Проте Н. Мчедлішвілі, який супроводжував прем'єра до Вашінґтону, заявив, що ці повідомлення викликають щонайменше подив. „Нікі Гілаурі справді сказав, що в принципі Грузія не проти вступу Росії до СОТ, але, в конкретному випадку, Тбілісі погодиться з вступом Російської Федерації до СОТ тільки з умовою поваги Росією статуту СОТ", – сказав Н. Мчедлішвілі і пояснив, що, згідно з статутом СОТ, держави повинні мати між собою узгоджений і єдиний режим торгівлі, а значить, торгуючи безпосередньо з Абхазією і Південною Осетією, Росія, на думку грузинської влади і деяких експертів, порушує статут Світової організації торгівлі. „Тому Грузія, – продовжив Н. Мчедлішвілі, – наполягає на леґалізації незаконно діючих митних пунктів на абхазькій і південноосетинській ділянках кордону і до виконання цієї вимоги Москвою, не має наміру знімати свої заперечення з питання вступу Росії до СОТ". *(Радіо „Свобода")*

ПАРЕ розкритикувала владу в Україні

СТРАСБУРҐ, Франція. — Припинити тиск Служби безпеки України (СБУ) на громадянське суспільство; розслідувати випадки обмеження свободи слова і свободи зібрань; не допустити зосередження всієї влади в одних руках; забезпечити чесні, без фальсифікацій та застосування адмінресурсу, вибори на місцях – такі вимоги до держави Україна містить резолюція Парляментської Асамблеї Ради Европи, ухвалена 5 жовтня.

За рішення під назвою „Функціонування демократичних інституцій в Україні" Асамблея проголосувала одностайно: 102 депутати „за", один голос – проти і шестеро – утримались. Резолюція щодо України стала однією з найжорсткіших в історії ПАРЕ. „Безпрецедентним" назвала документ провідник опозиційної партії „Батьківщина" Юлія Тимошенко. Вона повідомила, що її політична сила, на виконання однієї з вимог ПАРЕ, зажадає резиґнації голови СБУ Валерія Хорошковського, а також реформування Служби безпеки відповідно до европейських стандартів.

А тим часом представники влади, на противагу опозиції, схильні вважати оцінку европейців компліментом. „Остання резолюція ПАРЕ вітає появу політичної стабільности в Україні", – заявило Міністерство закордонних справ України в офіційному коментарі, оприлюдненому 6 жовтня.

А міністер Костянтин Грищенко побачив у резолюції похвалу демократії в Україні. Оскільки резолюція ПАРЕ не врахувала жодної поправки від української опозиції, то на цьому зробила акцент, коментуючи 5 жовтня щойно прийняте рішення, депутат делеґації України в ПАРЕ, член Партії Реґіонів Юлія Новікова. Мовляв, „той час коли ПАРЕ, інші інститути Европи були інструментом у вирішенні якихось політичних завдань та отримання політичних дивідендів, – уже в минулому", – заявила Ю. Новікова з Страсбургу.

Своєю чергою, експерти кажуть, що влада своїми заявами про підтримку з боку ПАРЕ намагається видати бажане за дійсне. „Резолюція справді жорстка. Там у кожному абзаці критика, – сказав професор політології Києво-Могилянської академії Олексій Гарань. – Все дуже жорстко, дуже критично. Звідки влада взяла, що це комплімент? Ось переді мною англомовний оригінал. Так, документ складений за бюрократичними стандартами, там спершу вказується на певний позитив, проґрес. Сказано – добре, що є політична стабільність. Хто з цим буде сперечатися? Але далі, наступним пунктом, вже йдеться про те, що стабільність можлива лише за чіткого розподілу влади, системи балянсів. І висловлюється стурбованість з приводу концентрації влади в руках однієї політичної сили. І так у кожному пункті: „стурбовані наступом на демократичні свободи", „занепокоєні надмірним втручанням СБУ", „стурбовані конфліктом інтересів у правоохоронних структурах". Починаючи вже з другого абзацу другого пункту – суцільна критика, прозорі натяки на те, що робить нинішня влада. Як на мене, це дуже жорстка і абсолютно критична резолюція. Причому критика в ній не захована, а пряма – прямо в лоб. Тобто влада, трактуючи цей документ як панегірик, свідомо перекручує зміст", – вважає О. Гарань. *(„Голос Америки")*

ТОЧКА ЗОРУ

Запобіжний захід проти переживань: приїжджайте в Україну

Р. Л. Хомяк

Приїжджайте в Україну! Приїжджайте без великих плянів. Купіть квиток і летіть – до Києва, Харкова, Дніпропетровська чи Львова. А звідти – до Судової Вишні, Хоружівки, Дружківки чи однієї з принаймні 32-ох Дмитрівок. До Мазепової столиці – Батурина всього пару годин від Києва. Місто відбудовується і в ньому роблять серйозні розкопки старої слави. На південь від Києва – українська „Мекка" – Канів, де могила і музей Тараса Шевченка перейшли капітальний ремонт. Я ще там не був цим разом, але обов'язково поїду, бо це священне для українців місце досі було суцільною бутафорією. Демократичний уряд самостійної України тільки недавно взявся оновити його.

У Львові є дуже добрий музей Головного командира Української Повстанської Армії Романа Шухевича – в будинку, де був його штаб і де він загинув. Колись будинок був в селі Білогорща, тепер він в межах Львова і туди можна швидко дістатись з центру таксівкою.

В музеї видно, як глухими входами, між подвійними стінами, упівці діставались до штаб-квартири, назовні якої була крамниця – різні люди заходили і не викликали підозри чекістів. Молодий співробітник музею, який народився після смерти командира, все уважно і з добрим знанням показує й пояснює.

Уявіть собі: я сидів за столом, де Р. Шухевич працював з своїм штабом! Щоб не писали і говорили про Р. Шухевича комуністично настроєні історики-холуї, генерал воював з Советським Союзом після закінчення Другої світової війни. У своїй новій книжці „Ялта" історик Сергій Плохій пише, що під час Ялтинської конференції 1945 року, коли Франклін Рузвельт, Вінстон Черчіль і Йосиф Сталін плянували поділ післявоєнного світу, провідник НКВД Лаврентій Берія двічі на день давав Й. Сталінові письмовий звіт про дії УПА в Західній Україні, себто як генерал Р. Шухевич воював з військами НКВД. І в Ялті Сталін наполягав, що Львів не може бути повернений Польщі – що дуже хотіли і Черчіль і Рузвельт. У львівському музеї – колишній штаб-квартирі УПА – експонати показують успіхи леґендарного командира.

Ну й що, коли Верховна Рада схвалить законопроєкт Петра Симоненка і скасує нагороду Героя України Р. Шухевичеві? Те, що Р. Шухевич здійснив і за що боровся, нині наявне. Нині з того користають і П. Симоненко і придворний історик Дмитро Табачник в неколоніяльній країні, визнаної світом. Р. Шухевич Героєм України є – з відзнакою чи без неї.

Приїжджайте в Україну і погляньте на експонати історії новітньої України і древньої також. Вони доступні – столиця І. Мазепи і столиця Богдана Хмельницького, і Шевченків край.

Приїжджайте в Україну, кажу, бо годі переживати в Лос-Анджелесі, Нюарку, Чикаґо і незабутньому Овенсборо над тим, що діється в Україні. Моя порада: приїхати тут і роздивитись самому. Намацально! Це навіть поліпшить здоров'я, коли перестанете журитись за долю Неньки. Тепер більшість читачів „Свободи" навіть не потребує в'їзної візи, тільки свій дійсний пашпорт. Тепер навіть не треба везти на собі купу американських долярів – чистих, не помазаних. Банкомати, чи по-нашому банкові машини АТМ пізнають пластикову картку Вашого банку і за секунди видають бажану кількість гривень. Деякі банкомати навіть пропонують доляри й евро, але це зайве. І так треба міняти їх на гривні, щоб оплачувати свій побут в Україні.

Крім Києва і Львова, я уживав пластикову картку мого американського банку і діставав гривні в Донецьку і Стрию. Не сумніваюсь, що і в Горлівці зможу дістати готівку на прожиття. Що мене все ще дивує, це те, що в Україні де ще 15 років тому телефони працювали спорадично, тепер банкомати пов'язані сучасними надшвидкими електронними мережами, і мої гроші з'являються в Україні так само швидко, як у Вашінґтоні, де знаходиться банк з моїм рахунком.

У Львові одне з моїх улюблених місць – Храм Блаженних мучеників Української Греко-Католицької Церкви – дерев'яна і тимчасова церква, яку можна буде перевезти деінде, після того, як на оселі Українського Католицького Університету (УКУ) збудують звичайну церкву. Іронія в тому, що цей храм, як і УКУ, будують на території, призначеній совєтською владою на приміщення Львівського обласного комітету Комуністичної Партії України – саме цієї установи, яка мучила ієрархів, священиків і монахинь УГКЦ. Компартія не закінчила будувати, прийшов кінець партії і організатори УКУ купили посілість вже в незалежної України. Там почали будувати оселю досі єдиного католицького університету на території колишнього СРСР. Все це – за проєктом американського архітектора, який має досвід в будові університетських приміщень. Будемо мати американський кампус у Львові!

Коли я в Україні, то звичайно пробуджуюся перед шостою ранку – саме в час, щоб на мережі Радіо „Ера" почути у виконанні симфонічної оркестри „Ще не вмерли України" – державний гимн, за співання якого не так давно „уряд України" позбавляв людей волі!

Після гимну Радіо „Ера" передає годинну програму Бі-Бі-Сі українською мовою з Лондону та з репортажами з цілої України. Радіо „Ера" – ще один парадокс нинішної України – заснував його випускник Академії КҐБ в Москві. Його можна чути по всій Україні.

Надто Радіо „Ера" працює на частотах FM, себто чистий звук, без глушильників. І майже все мовлення ведеться українською мовою; навіть коли слухачі додзвонюються і говорять російською мовою, їм відповідають державною.

Ця радіомережа діє в форматі „ток-шов", як кажуть північноамериканські радіомовники, де слухачі з цілої України беруть

(Закінчення на стор. 15)

КОМЕНТАР З ПРИВОДУ

Про зловживання делеґації Росії в Організації Об'єднаних Націй

Структура Організації Об'єднаних Націй (ООН) офіційно складається з 190 країн, які є її членами, а також установ, створених в самій ООН, а саме ЮНЕСКО, Міжнародного суду з прав людини та ін. Крім того, ООН визнає ролю неурядових громадських організацій (НГО) у побудові демократії і дозволяє їм брати участь в роботі ООН в спеціяльному консультативному статусі. З 2003 року Світовому Конґресові Українців (СКУ) була надана можливість працювати в цій ролі.

Після кожного чотирирічного періоду своєї діяльности НГО, представлені при ООН, повинні подати звіт, який розглядає комітет в кількості 19 осіб зі складу держав-членів. Розгляд цих звітів часто буває поверховим, адже в асоціяцію з ООН входять понад 3,000 НГО з різним ступенем активности.

Нижче подано короткий виклад досить дивного відхилення від цієї норми в структурі ООН. У травні 2007 року СКУ представив свій звіт за чотирирічний період – з 2003-го по 2006 рік. На сьогоднішній день цей звіт ще не затверджений. Росія як одна держава-член одноосібно несе відповідальність за таку затримку.

Російська ворожість проти СКУ спочатку проявилася в ході першої оглядової сесії в січні 2008 року. Відтоді було проведено декілька оглядових сесій, в тому числі остання – у червні 2010 року.

У чотирьох випадках делеґація Росії втручалася в звіт СКУ з питаннями, які можуть бути охарактеризовані тільки як нахабно-політичні, часто провокаційні, абсолютно зверхні та, можливо, навіть образливі.

Нижче подаємо більшу частину цих питань без змін:

З листа ч. 1:
„1. Яка позиція Вашої організації в спільній заяві з приводу „Голодомору", зробленій в ході 58-ої Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй?

2. Які джерела числа смертей від „Великого Голоду" у вашій заяві?

З листа ч. 2: „Роз'яснення, пов'язані з урядовими і офіційними структурами в Україні".

З листа ч. 3: „Будь ласка, з'ясуйте, яка є позиція Вашої організації у зв'язку з прославлянням нацистських або воєнних злочинців".

З листа ч. 4: „1. Існує суттєва різниця у Вашому сайті в англійському тексті та його варіянті українською мовою. У зв'язку з цим, зокрема, будь ласка, поясніть ідеалізацію нацистських або воєнних злочинців, що зазначено на вашому веб-сайті".

„2. Прохання роз'яснити позицію Вашої організації щодо ідеалізму та націоналізму".

„3. Будь ласка, поясніть відношення вашої організації до особи, яка була екстрадована до Німеччини з Росії, яку участь ця людина брала у Другій світовій війні. З вашого сайту ми відзначаємо, що ваша організація звернулася до Европейського союзу та інших правових органів щодо звільнення Івана Дем'янюка".

Під час вищезазначеної 58-ої Генеральної Асамблеї ООН Постійне Представництво України при ООН поширило і зачитало у звіті ООН заяву з приводу Голодомору. СКУ розповсюдив додатково свою власну заяву, в якій йдеться про 7-10 млн. українських смертей під час Голодомору.

СКУ відповів росіянам аналізою на п'яти сторінках, з примітками щодо цифр, спираючись на кілька джерел, зокрема на книгу Роберта Конквеста „Жнива скорботи", Заключну доповідь Комісії Конгресу США з Голодомору України, висновки Міжнародної комісії визначних юристів-міжнародників, скликаної СКУ, яка винесла своє остаточне рішення в 1990 році, та двох переписів населення, що проводилися в СССР за етнічною ознакою до і після голоду 1932-1933 років, які підтверджують вищезгадані цифри.

Що стосується інших пунктів з проханням дати роз'яснення, СКУ заявив, що він виступає проти прославлення нацистських і воєнних злочинців, як і комуністичних злочинців і будь-яких інших злочинців; що ні в англійській, ні в українській версії свого веб-сайту не ідеалізує нацистських або воєнних злочинців, та що СКУ вважає ці звинувачення проти нього абсолютно необґрунтованими і просить негайного спростування; що СКУ визнає ідеалізм, звичайно ж, віддаючи перевагу його над матеріялізмом, поважає націоналізм всіх націй, якщо це не крайній, такий, як шовінізм, тобто російський націоналізм, який історично межував з шовінізмом та імперіялізмом.

Що стосується І. Дем'янюка, то СКУ вказав, що його звернення в Европейський союз ґрунтується на безглуздій правовій арґументації німецького уряду на порушення судового розгляду. Позиція СКУ була обоснована „inter alia" двома раніше прийнятими рішеннями Верховного суду Ізраїлю, де звинувачувальні висновки щодо справи, яка в даний час розглядається в Німеччині, були розглянуті і відхилені ізраїльськими судами.

Чотирирічне зіставлення СКУ з 2007 року, і, зокрема, остання відповідь СКУ на питання Росії, буде розглядатися Ревізійним комітетом, що складається з Росії та 18 невтральних держав-членів ООН в січні 2011 року.

Напевно, також слід зазначити при цьому, що діяльність провідної української НГО в Росії – Федеральної національно-культурної автономії українців в Росії в даний час призупинена саме через правдиве висвітлення Голодомору.

Російська ворожість щодо інших неурядових організацій є серйозною проблемою, і в даний час розглядається декількома провідними міжнародними організаціями з прав людини.

Те, що ООН може бути родючим ґрунтом для подібних зловживань з боку Росії, є причиною для занепокоєння.

Аскольд С. Лозинський,
колишній президент СКУ,
головний представник СКУ в ООН

Небезпечна ілюзія

Незаперечним фактом сьогоднішнього українського життя є те, що у владі „реґіоналів" все більше розчаровуються навіть люди на сході і півдні України, котрі голосували за Віктора Януковича. Але якби ж тільки про „реґіоналів" ішлося. Розчарування стосується всіх без винятку партій. Великі партії – велике розчарування, а малих і найменших не видно і не чути, хоч загалом їх – понад 150. Що ж це за диво таке – партій багато, а політична дійсність абсолютно відірвана від суспільства і його реальних проблем?

Ось що з цього приводу пише на веб-сайті „Майдан" політолог Андрій Левус (18 серпня): „В Україні в принципі немає партій. Є фан-клюби вождиків і партії лобістів великого бізнесу. А національно-демократичні партії взагалі перетворилися на диванні партії лідерів, які перебувають у постійному пошукові спонзорів у бажанні пролізти в парлямент. Партії діють лише у час виборчих кампаній. Ніхто не займається партійною побудовою в европейському розумінні. Місцеві ідейні активісти покинуті напризволяще і змушені, за прикладом своїх національних провідників, торгувати партійними свідоцтвами серед реґіонального бізнесу... Фінансування партій здійснюється за корупційними схемами: банальний продаж місць у списках, узгоджене голосування за лобістські законопроєкти у парляменті або за земельні – у місцевих радах... Більші партії – на фінансовій голці олігархів...".

А загальна залежність тут така: характер і суть найбільших партій визначають характер і суть влади. Про це читаємо у Вадима Скуратівського, одного з найцікавіших українських публіцистів (Радіо „Свобода", 19 серпня): „...І попередня, і нинішня влада – це влада великого капіталу. І помаранчеві і біло-сині – з одного великокапіталістичного кутка. Нехай би було, але цей капітал органічно не вміє опікуватися середнім і малим бізнесом, а тим більше – людьми найманої праці. Не вміє і не хоче...". Але далі йдуть міркування, пов'язані з небезпечною ілюзією: „...Мені б хотілося, щоб у цій ситуації з'явилися ліві, які б захищали людей найманої праці, зрештою – якісь соціял-демократи, які б захищали малий бізнес, якісь „пара-соціял-демократи", які б захищали середній бізнес... Я думаю, що в будь-яку хвилину ми можемо очікувати появи якогось лівого руху типу троцькізму...".

Що ж, лівизна може виглядати привабливою, але тільки як ідея. Як ідея, як партійна програма вповні може існувати й українська лівизна. Зрештою, для руху людини потрібні обидві ноги – і права, і ліва. Проте з історії тих народів, котрі мали нещастя зазнати практичного втілення лівих ідей, добре відома страшна ціна того втілення.

Пам'ятаючи цю історію, слід остерігатися найменшого посилення позицій лівих партій. Вони грають ролю захисників покривджених верств, поки не дориваються до влади, відтак самі неминуче стають кривдниками.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Газета заснована у 1893 році

Видає Український Народний Союз

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@svoboda-news.com Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".

Periodicals postage paid at Caldwell, NJ 07006 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор – Володимир Гончарик (973) 292-9800 дод. 3041
e-mail: admin@svoboda-news.com

Керівник відділу оголошень – Марійка Осціславська (973) 292-9800 дод. 3040
Fax: (973) 644-9510
e-mail: adukr@optonline.net

Передплата – Марійка Пенджола 973) 292-9800 дод. 3042
e-mail: subscription@svoboda-news.com

ЖОВТЕНЬ В НАШІЙ ІСТОРІЇ

Це відбувалося у драматичному 1921-му...

14 жовтня переступимо поріг до 90-річчя винятково важливої події, котра зберігає донині все своє значення і всю актуальність: того дня у 1921 році в Києві розпочав працю Всеукраїнський Собор Української Автокефальної Православної Церкви.

Наради тривали до 30 жовтня і закінчилися справді історичним рішенням: „Українська Православна Церква є автокефальною, ніякому духовному урядові інших православних Церков не підлегла, і сама порядкує своїм духовним життям за провідництвом Святого Духа".

Так прийшов кінець старій кривді, що тяжіла над українською душею 335 років – від 1686 року, коли Константинопольський Патріярх Діонісій незаконно, за дорогі подарунки, уневажнив автокефалію Української Церкви, віддавши її Московській Церкві.

Але загалом час був тяжкий. Це ж діялося вже у драматичній атмосфері поразки українських національно-визвольних змагань, коли військо Української Народної Республіки вже було інтерноване на польській території і з України масово рушила політична еміґрація.

Все ж церковне життя мало власну логіку і власну внутрішню силу руху, котра, збудившись у вирі загальнонародного зрушення, здолала страшні перешкоди з боку московської церковної єрархії – спершу Всеросійського Синоду, відтак з боку відродженого Московського патріярхату. Та й у самій Україні повно було антиукраїнських батюшок і єпископів. Москва була певна, що українська автокефалія вмре, ще не народившись, бо не матиме свого єпископату. Була певна, що тих 335 років вистачило, щоб навіть з генетичної пам'яті українців стерся образ вільної козацької Церкви.

Залишався єдиний вихід – соборна висвята. Покладанням на голову протоєрея Василя Липківського рук усіх делеґатів собор висвятив його на Митрополита Київського і всієї України, а він одразу ж висвятив першого Архиєпископа – Нестора Шараївського, відтак удвох вони рукоположили 27 інших єпископів для УАПЦ.

То була велика перемога українського духу, й вона своїм животворним впливом переважила сум і розчарування від збройної поразки УНР.

Київське православ'я дихнуло на повні груди. У соборі св. Софії щодня правилися Служби Божі, відбувалися висвяти. Протягом перших двох післясоборних місяців було висвячено майже 200 священиків і стільки ж дияконів. Наприкінці 1926 року УАПЦ мала вже 32 єпископи, майже 3,000 священиків і загалом майже 6 млн. вірних.

Добре розуміючи, що церковна самостійність і єдність українців ще небезпечніша для відновленої більшовиками імперії, вже червоної, ніж навіть збройний опір, Москва пішла в наступ. У 1927 році в Україні влада заснувала антихристиянську й антиукраїнську „Спілку войовничих безвірників", два роки пізніше опинилися за тюремними ґратами всі єпископи і більшість священиків УАПЦ – нібито за належання до „Спілки визволення України". В 1930 році влаштований московськими пропаґандистами „надзвичайний собор" зовсім ліквідував УАПЦ. Розпочалися зловісні сталінські репресії, і на цей раз вже не тільки проти єрархії УАПЦ, але й проти активних членів Церкви. Митрополита В. Липківського заарештували у жовтні 1937 року, а через місяць, без слідства і суду, розстріляли.

Друга світова війна і наступ гітлерівської Німеччини на СРСР створили умови для наступної спроби відродження Помісної Української Православної Церкви. У грудні 1941 року Митрополит Польської Православної Церкви Діонісій (Валединський) призначив Єпископа Полікарпа (Сікорського) на пост адміністратора „Православної Автокефальної Церкви на звільнених землях України" й надав йому сан Архиєпископа.

В 1944 році у Варшаві, саме на Вербну неділю, відбувся Собор єпископів УАПЦ, на якому Митрополита Діонісія проголошено „Патріярхом всієї України". Але це сталося вже напередодні наступу совєтського війська на Польщу, що унеможливило пляни канонічного оформлення патріярхату УАПЦ.

Далі, як відомо, історичну ролю боротьби за патріярший устрій Київської Церкви перебрала на себе Українська Греко-Католицька Церква, коли після визволення з совєтського 18-річного ув'язнення Митрополит Йосиф Сліпий у своєму виступі на Другому Ватиканському Соборі 11 листопада 1963 року назвав свою Церкву патріяршою. Тоді ж Східня Конґреґація Ватикану підтвердила, що Львівський Митрополит є Верховним Архиєпископом, а декрет про Східні Католицькі Церкви, прийнятий на Другому Ватиканському Соборі, зрівняв у правах і почестях Верховного Архиєпископа з Патріярхом.

В житті нашого народу, в самоствердженні нації нема важливішого завдання, ніж єдність Української Церкви. Тому це питання не заглохне, аж поки не дістане остаточної позитивної розв'язки. Вся наша історія пройнята цим бажанням і усвідомленням – починаючи від кінця XVI ст., коли запорізьке козацтво готове було перевезти Константинопольского Патріярха в Україну, й закінчуючи Великим Митрополитом XX ст. Андреєм Шептицьким, який відновлення церковної єдности в Україні пов'язував з ідеєю підпорядкування греко-католиків Київському Патріярхові.

До об'єднання Української Православної і Української Греко-Католицької Церков схилялися і вели справу, скільки могли, у XVII ст. митрополити Йов Борецький, Велямин Рутський, Петро Могила.

Те, що сьогодні, за президентства Віктора Януковича й за панування в Україні проросійської Партії Реґіонів, постання єдиної Помісної Української Церкви Київської традиції натрапляє на шалений спротив, не означає, що єдність – недосяжна. Як казав один філософ, нездійсненність ідеалу не свідчить проти самого ідеалу.

П. Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Складні процеси самовиявлення

Розумію, що ідентифікуюся з поглядами, висловленими в листах до „Свободи" (ч. 36) Лідією Черник („Було прикро читати про О. Баюл") і Любомири Бойко („Міс Україна" не заговорила українською мовою"). Це був „крик серця", з яким більшість читачів нашого часопису напевно погоджуються.

Справді, як це так, що Оксана Баюл – фігуристка, що заворожила українські серця, здобувши першу золоту медалю для незалежної України, могла так безцеремонно заявити про свою російську приналежність? Або як могла Анна Пославська, конкурентка з України на звання світової красуні, спілкуватися російською мовою на конкурсі?

Процеси самовиявлення можуть бути складними, проте не повинні бути дискусійними почуття і прояви національного самовизначення і національної гідности.

Можливо, що О. Баюл виросла в середовищі „всеравности", що А. Пославська не зажадала української перекладачки, але їхнє ставлення до українськости, до української мови залишається проблематичним.

Чому? Мабуть, тому, що одне поняття, дальше актуальне в Україні, є те, що російська мова є „культурною" і „благополучною", а не є мовою довголітнього окупанта і русифікатора. Наприклад, молоді люди з України та в Україні, які вправно володіють українською мовою, між собою та з іншими часто розмовляють російською мовою.

До того часу, коли в Україні запанує засада активного, щоденного життя української мови у всіх галузях суспільного життя, можна поставити знак запитання щодо перспектив дальшої української незалежности.

Юрій Ганас,
Анкастер, Онтаріо, Канада

Одна держава – одна державна мова

Україна поволі рухається вперед, хоча є великі перешкоди в особі Президента Віктора Януковича і його прибічника Дмитра Табачника. Але п'ять років їхнього правління минуть, як злий вітер, і сонце знову осяє Україну.

Підростає нове покоління, уже народжене у своїй українській державі. Це нове покоління буде фундаментом України. Це нове покоління не боїться сказати на вулиці Києва, що воно є господарем у своїй українській державі. І для цього нового українця мусимо зберегти українську мову.

Мова – це фундамент держави. Ми ніколи не погодимося на дві мови в Україні. Якщо теперішні українці поступляться „п'ятій колоні" в цьому питанні, то завтра українська мова зникне з мапи Европи.

В Україні має бути одна держава і одна українська мова від Сяну до гір Кавказу. Мова визначає кордони української держави. А кому українська мова невигідна, той може виїхати туди, звідки приїхав.

Пам'ятайте, українці, як колись Іван Франко писав, що зроблене нині буде записане у книгах історії, щоб наші діти і внуки не мали за нас сорому.

Юрій Кравчук,
Вільмінґтон, Делавер

Шукаємо слід вояків з Лазурного

Проєкт меморіяльної дошки Тимофія і Юрія Шкарупів.

Благодійна ініціятива „Героїка" займається вшануванням учасників перших та других визвольних змагань. Відтак у жовтні цього року в селищі Лазурне, Херсонська область (колишній Дніпровський повіт Херсонської губернії), заплановане встановлення меморіяльної дошки на честь підполковника Армії Української Народної Республіки Тимофія Шкарупи та його сина – хорунжого Української Національної Армії Юрія Шкарупи.

Обидва українських вояки у 1950 році виїхали до США. Підполковник Т. Шкарупа помер у Вільмінґтоні, Делавер. Мені відомо, що в Америці мешкають діти та онуки цих вояків.

Прошу допомогти відшукати родичів та близьких цих осіб. Ми шукаємо також світлини, спогади, відеофільми про цих вояків.

Об'єднання „Героїка" хоче запросити родичів цих вояків до Херсонщини на врочистості з нагоди відкриття меморіяльної дошки, яка буде встановлена на храмі св. Архистратига Михаїла Української Автокефальної Православної Церкви.

Павло Подобєд,
Лазурне,
Херсонська область

Бюро громадської організації в Донецьку знищили вогнем

23 вересня в центральному бюрі Всеукраїнської громадської організації інвалідів „Чорнобиль-Допомога" сталася пожежа. За декілька секунд полум'я охопило коридор і п'ять кімнат. Пожежники рятували людей через вікна. На щастя, ніхто не загинув, хоча є потерпілі від опіків.

Громадська організація зазнала величезних збитків: повністю вигоріло все крило будівлі з меблями, вікнами, дверима, оргтехнікою. Не стало зв'язку, електрики, охоронної сиґналізації. Член громадської організації пов'язують цю пожежу з політичним тиском, який постійно чинять екстремально налаштовані представники лівих сил.

В цьому будинку вже декілька років діє громадський музей „Смолоскип", експозиції якого присвячені Героям України Василеві Макухові і Олексі Гірникові, що вчинили самоспалення заради свого народу. Є там й інші експонати патріотичного змісту.

Увесь час від створення музею у ньому стаються випадки вандалізму і провокації: зривали з будинку прапор України, вказівники музею, розмальовували двері і стіни ганебними гаслами, мастили стіни коридорів брудом, постійно погрожували телефоном знищити організацію і музей. Ті, які погрожували фізичною розправою і знищенням, називали себе „комуністами", „громадянами СРСР".

Підпалювали приміщення двічі – перший раз працівники самостійно загасили скриньку з палаючим папером в комірчині. Але пожежа спалахнула знову. Комісія службового розслідування пожежі прийшла до висновку про підпал.

Ми офіційно заявляємо: громадська організація „Чорнобиль-Допомога" не припинить своєї діяльности, музей „Смолоскип" працюватиме в звичайному режимі.

Віктор Тупілко,
голова організації
„Чорнобиль-Допомога",
Донецьк

Новини УНСоюзу

Громадський чин біля пам'ятника

Члени Братства св. о. Миколая та 13-го Відділу Українського Народного Союзу (зліва): Володимир Клим, радний Микола Філь, Андрій Демчар, Євстахій Мочульський та Славко Тисяк – головний контролер УНСоюзу.

ВОТЕРВЛІТ, Ню-Йорк. – Члени Братства св. о. Миколая та 13-го Відділу Українського Народного Союзу 21 вересня зібралися біля пам'ятника Тарасові Шевченкові в сусідному місці Трой, щоб почистити це місце, де 5 червня 1988 року громади Трою, Вотерволіту, Коговзу і Амстердаму, з ініціятиви св. п. Василя Боднара з Трою, побудували пам'ятник з нагоди Тисячоліття Хрещення України.

Микола Філь,
радний, секретар 13-го Відділу Українського Народного Союзу

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

IV Форум української діяспори відбувся у Греції

Учасники покладання квітів до пам'ятника Тарасові Шевченкові в Парку Дружби міста Зографу.

ЕРЕТРЕЯ, Греція. – 3-13 вересня на острові Евія, Еретрея, відбувся IV Форум української діяспори. Це була вже четверта всеукраїнська зустріч, яку організувало Товариство української діяспори в Греції „Українсько-грецька думка”, щоб привернути увагу світового українства до актуальних тем сьогодення.

Цього року Світовий Конґрес Українців (СКУ) вперше долучився до проведення форуму. Його організаторами також стали Европейський конґрес українців (ЕКУ) та Українська рада миру. Разом з представниками української діяспори та гостями з України у форумі взяли участь провідники світової та европейської діяспорних надбудов – президент СКУ Євген Чолій та його перший заступник, голова ЕКУ Ярослава Гортяні.

Однією з ключових тем форуму стала тема української освіти в діяспорі. Під час освітянської конференції 9 вересня її учасники порушили зокрема питання про успіхи і проблеми українського шкільництва, про ролю української діяспори у його зміцненні та про методику викладання українознавчих предметів. Було висловлено занепокоєння діями нинішніх владних структур щодо переписування історії України.

Є. Чолій закликав освітян реаґувати на різні антиукраїнські дії та виховувати підростаюче українське покоління на прикладі справжніх героїв українського народу.

За участю Посла України Юрія Щербака та науковця Олександра Гісема відбулися бесіди-дискусії на теми „Україна між Европою та Росією” та „Українській нації бути: проблеми сучасного націєтворення та шляхи їх подолання”. Також було продемонстровано документальний фільм „Між Гітлером і Сталіном”.

10 вересня в церкві св. Елефтеріоса відбулася міжнародна акція „Свічка моління”, під час якої разом з учасниками форуму свічки запалили Посол України в Греції Володимир Шкуров та представники української діяспори в Греції. Панахиду в пам'ять жертв Голодомору відслужили українські священики Грецької Православної Церкви о. Михайло Юрина та о. Василь Лило.

Після Панахиди Є. Чолій виголосив промову, в якій звернув увагу на справжні причини Голодомору та закликав уряд Греції визнати Голодомор геноцидом українського народу.

Голова Комітету „Україна-33” з Ліону у Франції Ґеня Кузен розповіла про діяльність комітету в справі поширення правди про геноцид українського народу.

У цей же день відбулось офіційне закриття форуму. З головною доповіддю перед учасниками виступив Є. Чолій. Він висловив признання за велику всебічну діяльність Товариству української діяспори в Греції на чолі з головою Галиною Маслюк-Каку, відзначивши зокрема відкриття в березні цього пам'ятника Тарасові Шевченкові в місті Зографу.

Є. Чолій також поінформував про теми, порушені перед Президентом України Віктором Януковичем у Меморандумі про важливі питання, що стосуються України та української діяспори, дав оцінку сучасних тривожних подій в Україні та, беручи до уваги серйозність нинішньої ситуації, що може призвести до повернення України у стан російської колонії, закликав усю українську діяспору підтримувати національно-демократичні сили в їхніх старанних утвердити українську державність. Також виступили Посол В. Шкуров, Посол Ю. Щербак та Я. Гортяні.

Учасники форуму прийняли резолюцію про підтримання Меморандуму СКУ від 17 червня.

Перебуваючи в Греції, президент СКУ Є. Чолій ознайомився з українським громадським життям та мав офіційні зустрічі з представниками грецького уряду, органів місцевого самоврядування і дипломатичного представництва України в Греції та з керівництвом Товариства української діяспори в Греції „Українсько-грецька думка”.

12 вересня Є. Чолій був присутній на Службі Божій у Греко-католицькій церкві св. Трійці в Атенах, де привітав присутніх та виголосив промову, в якій закликав присутніх приєднуватися до ініційованих СКУ всеукраїнських акцій.

13 вересня Є. Чолій очолив делеґацію українців на зустрічі з заступником посадника Атен Олександрою Еверт-Алверті, що відбулася в приміщенні мерії. В зустрічі брав участь Посол України в Греції В. Шкуров. Під час зустрічі президент СКУ закликав представників владних структур Греції реагувати на антиукраїнські дії Росії та її грубі втручання у внутрішні справи України, на згортання демократичних принципів та свобод в Росії та в Україні.

14 вересня Є. Чолій очолив офіційні зустрічі делеґації українців з генеральним секретарем Міністерства з питань міґрації Андреасом Такісом, посадником міста Зографу Іоанісом Казакосом та з дипломатичними представниками Посольства України в Греції. Президент СКУ порушив питання про торгівлю людьми, привернув увагу А. Такіса до важливости визнання урядом Греції Голодомору 1932-1933 в Україні геноцидом українського народу.

Під час зустрічі з І. Казакосом Є. Чолій вручив йому найвищу нагороду СКУ – медалю св. Володимира Великого. Після урочистого засідання відбулося спільне покладання вінків до пам'ятника Т. Шевченкові в Парку Дружби, де президент СКУ закликав шанувати пам'ять великого українського поета та зберігати національну ідентичність свого народу.

Президент СКУ разом з членами делеґації відвідав Посольство України в Греції, де було обговорено питання співпраці з українською громадою Греції, проведення мистецьких заходів та сучасні події в Україні. Є. Чолій нагородив Почесною грамотою СКУ президента Спілки приватних коледжів Греції Костянтина Карканяса за багаторічне безкоштовне надання приміщення для потреб української недільної школи.

Є. Чолій відвідав монастирі на скелях Метеори в Фесалії, Акрополь в Атенах.

Світовий Конґрес Українців

Відбувся XXI міжнародний конґрес історичних наук

АМСТЕРДАМ, Голяндія. – 22-28 серпня відбувся XXI міжнародній конґрес історичних наук, організований Королівським історичним товариством Голяндії, Міжнародним інститутом соціяльної історії, Національною бібліотекою та Амстердамським університетом.

Головними темами конґресу були „Падіння імперій“, „Місто як культура“, „Релігія та влада“. Серед його учасників були відомі історики Гайден Вайт, Юрґен Коцка, Джованні Леві, П’єр Нора, Роже Шартьє та ін. Найбільше зацікавлення викликали сесії, що стосувалися культурної історії та пошуку місця історичних студій в сучасному світі. На урочистому закритті конґресу з лекцією „На захист чести Кліо“ виступила відома голяндська письменниця Нелеке Ноордервліт.

Остап Середа виголошує доповідь.

Ряд виголошених доповідей безпосередньо стосувалися історії України та Центрально-Східньої Европи. Зокрема на сесії „Панславізм та неославізм“, організованій Міжнародньою комісією дослідження історії слов’ян, з доповіддю „Між польським слов’янофільством та російським панславізмом: сприйняття та розвиток слов’янських ідей українськими громадськими діячами Східньої Галичини у 1950-1970-их роках“ виступив працівник Інституту українознавства ім. Івана Крип’якевича Національної Академії Наук (НАН) України у Львові Остап Середа. Його участь у конґресі як офіційного делеґата Українського національного комітету істориків була спонзорована Центром досліджень історії України ім. Петра Яцика при Канадському інституті українських студій (КІУС) та Фондом катедр українознавства, США.

На іншій сесії цієї ж комісії докторант Мілянського університету Андреа Франко представив доповідь „Україна як наріжний камінь панславізму: погляди Миколи Костомарова“. Наталія Шліхта (Києво-Могилянська академія) виголосила доповідь „Конструювання ідентичности в рамках стратегії виживання Церкви у радянській державі“ на сесії „Християнство та комунізм в Европі“. Оксана Кісь (Інститут народознавства НАН України, Львів) взяла участь у роботі конференції Міжнародної федерації досліджень жіночої історії, що відбувалася одночасно з конґресом в Амстердамі, де виступила з доповіддю „Фемінінність використовувана та підважувана: досвіди жінок у національно-визвольному русі в Західній Україні у 1940-1950-их роках“.

Українська тематика розглядалася також у низці інших виступів. Зокрема італійський історик Луїджі Кажані проаналізував українські політичні дискусії щодо трактування Голодомору у вступному виступі на сесії „Етика, історичні дослідження та право“.

Під час конґресу відбулися два засідання Генеральної асамблеї Міжнародного комітету історичних наук. Перше засідання розпочалося з ушанування пам’яті видатних істориків, які недавно відійшли у вічність, серед інших – голови Українського національного комітету істориків проф. Ярослава Ісаєвича, який в останні роки докладав якнайбільше зусиль для розширення участи українських істориків в роботі міжнародних комісій та конґресах комітету.

На засіданнях асамблеї ухвалено провести наступний XXII конґрес у 2015 році в Цзінані (Китай, провінція Шандунь) та обрано нове бюро комітету, яке очолили генеральний секретар Роберт Франк (Сорбонна, Франція) і президент Мар’ята Гієтала (Університет Тампере, Фінляндія). Також вирішено припинити випуск бюлетенів комітету, натомість надалі розміщувати інформаційні матеріяли на його веб-сайті: www.cish.org/GB/introgb.htm.

КІУС

Церкві свв. Апостолів Петра і Павла в Клівленді виповнилося 100 років

Василь Романчук

КЛІВЛЕНД, Огайо. – Найстаріша на цьому терені Українська католицька церква свв. Апостолів Петра і Павла привертає увагу своєю неповторною архітектурою. Споруджена у формі базиліки, вона гордо підносить могутню вежу над тихим закутком старої частини Клівленду, який до 1960-их років вважався українською дільницею міста.

Збудували церкву перші українські еміґранти, що оселилися на березі озера Ерії. Фасад церкви прикрашає велика скульптурна композиція – статуя свв. Петра і Павла, а дві наріжні таблиці українською і англійською мовами вказують дату будови – „1910”. Велика мармурова плита у притворі вміщує імена фундаторів і будівничих.

В первісному вигляді храм мав три бані. Після реконструкції в 1956 році церква здобула сучасний вигляд. Красу храму створюють шедеври сакрального мистецтва – ікони, написані великим майстром Іллею Гасіґаном. Окрасою столітнього храму є чудові вітражі, серед яких – ґрандіозна композиція „Св. Володимир і св. Ольга”, освячена в 1978 році Митрополитом Йосифом Шпондюком.

Перші еміґранти, що прибули до Клівленду, звернулися до Єпископа Сотера Ортинського з проханням створити у Клівленді українську парафію і дозволити збудувати муровану церкву. Клопотання громади було задоволене.

Будівництво храму розпочалося в 1909 році, при першому парохові о. Володимирові Довговичеві. А вже восени 1910 року церква була споруджена. 21 вересня 1910 року на новобудову прибув Митрополит Галицький Андрей Шептицький. Внутрішні оздоблювальні роботи в храмі тривали ще кілька років.

Парафія швидко зростала і ширила свою діяльність. У 1915 році о. Дмитро Добротвор заснував Рутенську щадницю і кредитівку, а о. Филимон Тарнавський – монастир для сестер Чину св. Василія і сиротинець. Активізації парафіяльного життя сприяли численні релігійні організації: Апостольство молитви, хори церковний і „Боян”, Братство Найсвятішого Серця Ісусового, Марійська дружина, Сестрицтво Неустаючої Помочи, Товариство молодих жінок і вівтарних хлопців, Ліґа українських танцюристів, чоловічий і жіночий атлетичні клюби, Батьківський клюб, Товариство Святого Імені, клюб Святого Серця і Ліґа української католицької молоді.

У часі переїзду частини українських еміґрантів до Парми о. Дмитро Грисько, який служив у церкві свв. Апостолів Петра і Павла у 1940-1976 роках, придбав 10 акрів землі, де згодом було збудовано новий парафіяльний центр і школу українознавства, в якій тривалий час викладав о. Мирослав Любачівський, ставши згодом Патріярхом Української Греко-Католицької Церкви (УГКЦ), яка вийшла з підпілля в Україні.

13 серпня 1959 року Митрополит Константин Богачевський перетворив комплекс у Пармі на нову парафію св. Йосафата. В травні 1973 року у церкві приймали Кардинала Йосифа Сліпого, з благословення якого була створена парафія Покрова Пресвятої Богородиці в Пармі.

З виходом о. митрата Д. Греська на пенсію, 1 грудня 1977 року парохом став о. Михайло Ревтюк. 20 грудня 1983 року Папа Римський Іван-Павло II створив Пармську Єпархію і призначив її першим Єпархом Владику Роберта Москаля. У 1984-1990 роках парафію очолював о. Іван Ставинський. 1 червня 1985 року парафія відзначила 75-ліття, яке звеличив своєю присутністю Патріярх УГКЦ Мирослав Іван Кардинал Любачівський.

18 років служив цій парафії о. Степан Зарічний. За цей період відбулося чимало релігійних і духовних імпрез: день молитви за Беатифікацію Митрополита Андрея Шертицького, кляси релігійної освіти для дорослих, прощі до святих місць тощо. Парох спонзорував Богослуження Зцілення, яке проводили у 2000-2008 роках сестри Моніка-Марія і Юдита, брати Дейл і Давид-Робер.

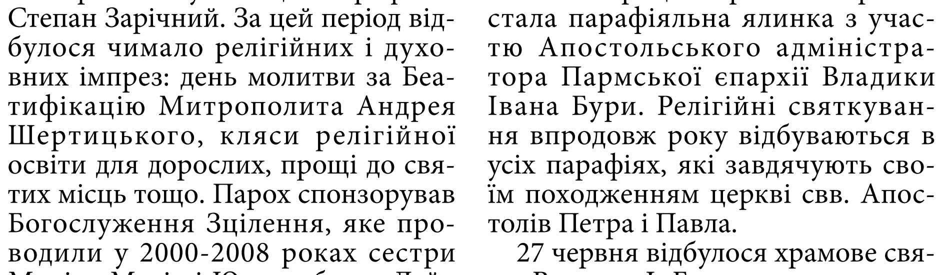
Наприкінці вересня 2008 року о. С. Зарічного перевели до іншої парафії, а з 1 жовтня парохом церкви був призначений о.-крилошанин Андрій Гановський, який до того тривалий час служив у катедрі св. Йосафата в Пармі. Був здійснений чималий обсяг ремонтних робіт. Зокрема реставровано головний неф, хори, стелю, святилище та іконостас з позолотою, відновлено ікони.

Організаційний комітет з відзначення 100-ліття храму почав діяти в 2009 році. Першою імпрезою стала парафіяльна ялинка з участю Апостольського адміністратора Пармської єпархії Владики Івана Бури. Релігійні святкування впродовж року відбуваються в усіх парафіях, які завдячують своїм походженням церкві свв. Апостолів Петра і Павла.

27 червня відбулося храмове свято. Владика І. Бура разом з священиками відслужив Літургію і виголосив проповідь. Майже 500 парафіян і гостей молилися цього дня за процвітання найстарішого на терені храму.

Доброю пам’яткою стане альманах „Українська католицька церква

(Закінчення на стор. 14)

Учасники відзначення 100-річчя церкви свв. Апостолів Петра і Павла в Клівленді. *Фото: Василь Романчук*

ПАМ’ЯТАЙМО ПРО ГОЛОДОМОР 1932-1933 РОКІВ В УКРАЇНІ

Це сталося у Вінницькій області

Першим кроком новообраного Президента України Віктора Януковича стало усунення з інтернет-представництва Президента розділу про Голодомор 1932-1933 років в Україні. Це було зроблено на догоду Москві. Перед поїздкою до США В. Янукович частково поновив розділ, але документи, розсекречені Державним архівом Служби безпеки України в 2009 році на інтернет-сторінці www.ssu.ua/sbu, усе ще перебувають у стані невизнання, а історики, які досліджують цю проблему, зазнають тиску влади. Але архіви неспростовно свідчать про злочин проти українського народу, і „Свобода“ продовжує публікацію документів про геноцид.

„Чекаєте, щоб зав’язали?“

Уповноважений Державного політичного управління (ДПУ) Власюк, сідаючи писати висновок про звинувачення Федора Савчука у антирадянській діяльності, пам’ятав, що кожному вчинкові кожного арештованого треба давати солідне політичне обґрунтування. Тому почав так: „Хлібозаготівельна кампанія 1932-1933 років проходила в надзвичайно важких умовах з реальною небезпекою зриву. За даними Махновського райапарату ДПУ, причиною відставання Махновського району з виконання пляну хлібозаготівель є особливо виявлена активність куркульського антирадянського елементу і петлюрівщини, спрямована головним чином на зрив хлібозаготівельної кампанії і послаблення могутности радянської влади“.

Після такого солідного вступу Власюк перейшов до справи 36-річного Ф. Савчука, якого у 1930 році позбавили чотирьох гектарів батьківської землі і ременанту. Щоправда, Ф. Савчук очікував цього, тому встиг продати коней, корову, вози, парову молотарку, а соломорізку спалив разом з хлівом. Просорушку усе ж відібрали.

Незадоволений Ф. Савчук не змовчав, почав вголос висловлювати своє незадоволення, тобто „вів антирадянську аґітацію“. У березні 1930 року, в розпалі колективізації, він гукнув до юрби селян: „Чого стоїте? Чекаєте, щоб зав’язали? Вже все в мішку, але не зав’язане!“ Жінки, а за ними деякі чоловіки кинулися до конюшні і до зібраного ременанту, почали забирати своє.

На зборах Ф. Савчук намовляв селян не позичати грошей державі, бо більшовицька позика – це обман. А в 1931 році Ф. Савчук серед селян в хаті Гарасима Древага говорив: „Нащо сіяти, коли все-одно заберуть. Цю владу ніколи не наситиш, як голодного собаку“.

Начальник оперативно-слідчої групи обласного відділу ДПУ Герштейн затвердив рішення Власюка передати справу до суду, з чим погодилася 8 лютого 1933 року помічник прокурора Вінницького відділу ДПУ Левіна.

Іван Ковальчук написав 18 заяв

Коли до дільничого управління міліції в Шпикові надійшло повідомлення, що член правління колгоспу ім. Калініна Іван Ковальчук намовив селян писати заяви про вихід з колгоспу, слідство доручили виконуючому обов’язки уповноваженого ДПУ Польовому.

Вочевидь, нелегке завдання постало перед Польовим: 32-річний селянин походив з бідноти, був одружений, а в колгоспі посідав відповідальну посаду завідуючого господарством. Усе ж, збираючи доноси інформаторів, Польовий дізнався, що в хаті Панаса Кошкина селяни Яків Романов, Щербань, Олексюк, Пилип Шевчук говорили про кепське життя в колгоспі, і І. Ковальчук запропонував їм не бідкатися, а виходити з колгоспу. Він навіть узяв олівець і аркуш паперу, на якому написав заяву від себе, а також іншим склав такі ж заяви.

Наступного дня І. Ковальчук прийшов до Романова і попросив повернути заяву, бо правління колгоспу має вже 18 заяв, написаних одним почерком. Кожний повинен написати власноручно.

Слідчий писав: „Тільки завдяки посиленій роз’яснювальній праці сільських і районних організацій вдалося призупинити подання заяв про вихід з колгоспу“.

Цей вчинок І. Гаврилюка слідчий посилив іншими „злочинними діями“: на жнивах зерно і окремі колоски падали під ноги коней, губили їх при перевезенні. „При обмолочуванні багато зерна залишалося в соломі завдяки виключно халатного ставлення Ковальчука Івана“, – констатував слідчий. Висновок був дещо несподіваним: „При пред’явленні звинувачення Ковальчук винним себе не визнав, категорично заперечуючи пред’явлені йому моменти, а тому вважав би Ковальчука Івана Акимовича, 1900 року народження, притягнути до відповідальности за ст. 97, 116 і 54-10 Кримінального кодексу“.

Після виступу газети „Ударник“

У листопаді 1932 року районна газета „Ударник“ в Антонінах вмістила критичну статтю про негаразди в колгоспі „Іскра“ села Тернавки. Газета писала про незадовільне збирання цукрових буряків, втрати гречки, випадки зрізування колосків на пшеничному полі.

Критику районної газети прочитали в ДПУ, і „народний слідчий“ Гешелін розпочав розслідування „злочинної діяльности“ керівників колгоспу – голови правління Івана Шевчука, полевода Павла Ковальчука, бриґадирів Петра і Грицька Буджераків, Олександра Ковальчука, Івана Сича, Василя Мазурчука, колгоспників Романа Буджерака і Стаха Свирського. Усі вони були негайно заарештовані.

Гешелін передовсім зацікавився соціяльним походженням арештованих і з’ясував, що майже всі до вступу в колгосп мали міцні власні господарства, П. Буджерака служив у петлюрівському війську, а І. Сич, хоча й служив раніше в Червоній армії, „допустив масове зрізування колосків його ж бриґадою“.

Прикметно, що Гешелін не зауважив перших ознак Великого Голоду в Тернавці, які призвели до незадовільного виходу на працю, а через це й певні втрати врожаю.

20-21 грудня 1932 року обласний суд розглянув кримінальну справу керівників колгоспу „Іскра“ і виніс суворі покарання: від 5 до 10 років ув’язнення в таборах.

Ірина Мостовик передбачала Голод

Ірина Мостовик, 50-річна селянка з Олексіївки, восени 1932 року передбачала настання Великого Голоду, бо її сім’я вже голодувала минулої зими. У сім’ї було п’ять „їдців“, як тоді писали, але не було годувальника – Микита Мостовик був засуджений на два роки за несплату податків.

І. Мостовик було визначене „тверде завдання“ – віддати державі – 1,350 кілограмів жита, пшениці, вівса і гречки. Жінка заявила, що не може віддати стільки зерна, бо сім’я голодуватиме. Тоді до неї прийшли „активісти“, знайшли і забрали 487 кілограмів „прихованого“ хліба.

І. Мостовик своє незадоволення діями влади іншим селянам, говорячи, що на них чекає голодування. Це вже розцінювалося як антирадянська аґітація, і районний уповноважений ДПУ в Станіславчику Король написав 24 листопда 1932 року звинувачувальний висновок, який надіслав до Барського дільничого прокурора. На суд були викликані свідки Антон Твердохліб, Павло Пивнюк, Юхим Дремух та Іван Адамчук. Жінку засудили.

Знайшли закопане зерно

Архип Дзюбенко з села Луки Мовчанської до 1932 року був середняком, але не віддав врожай зерна державі, тому землю у нього забрали, а майно розпродали. При цьому було виявлено у хліві 32 кілограми жита, 159 кілограмів пшениці, 20 кілограмів гороху, 26 кілограмів проса і 174 кілограми кукурудзи. Коли ж з’ясувалося, що А. Дзюбенко намовляв селян до повстання проти влади, районний уповноважений ДПУ Король арештував А. Дзюбенка.

„Свічку моління“ запалили на Буковині

КІЦМАНЬ, Чернівецька область. – 3 жовтня в Кіцмані та в селі Мамаївці Кіцманського району відбулася акція „Не дамо згасити свічу пам’яті“ – в пам’ять мільйонів невинних жертв Голодомору в Україні.

Біля пам’ятного Хреста було відслужено Панахиду, зібралися люди, щоб згадати страшні роки, пом’янути душі, яких ніхто не оплакував, не запалював їм свічок і не говорив поминальних слів.

Виступили голова обласної організації Всеукраїнського товариства політв’язнів і репресованих Ірина Войцехівська, представники влади, очевидці тих подій.

З смутком на обличчі люди слухали виступаючих, а в руках мерехтіли запалені свічки.

На закінчення до пам’ятного Хреста „За волю України“ поклали квіти і поставили запалені свічки. Свічки неначе підтверджували, що пам’ять про ті страшні дні не зникає, що люди пам’ятатимуть геноцид і невинно вбитих голодом жителів України.

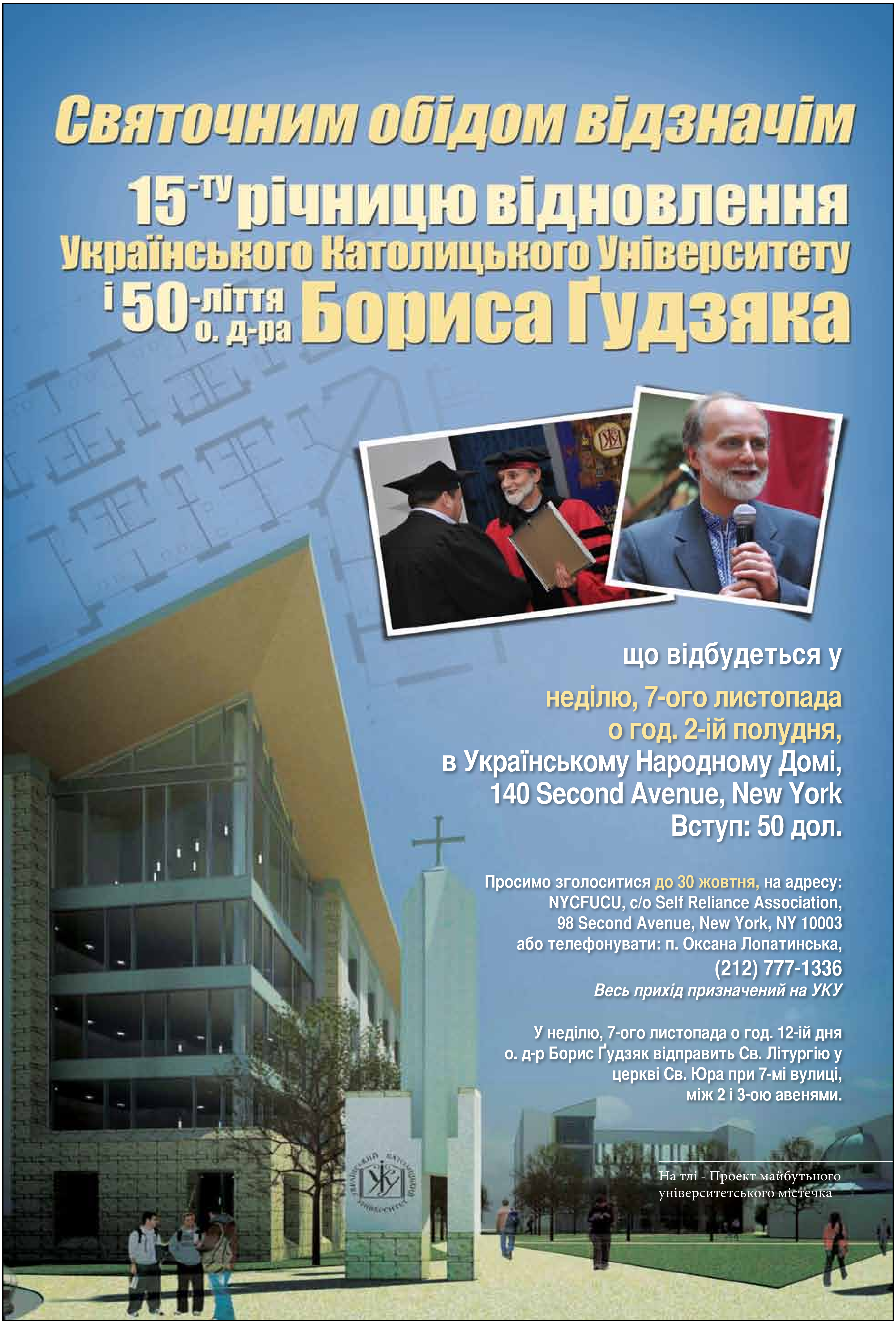
Наталка Білова

Учасники події цікавилися українськими виданнями про Голодомор 1932-1933 років.

Під час церемонії запалення „Свічки моління“ в місті Кіцмані.

Святочним обідом відзначім
15-ту річницю відновлення
Українського Католицького Університету
і 50-ліття о. д-ра Бориса Ґудзяка
що відбудеться у
неділю, 7-ого листопада
о год. 2-ій полудня,
в Українському Народному Домі,
140 Second Avenue, New York
Вступ: 50 дол.
Просимо зголоситися до 30 жовтня, на адресу:
NYCFUCU, c/o Self Reliance Association,
98 Second Avenue, New York, NY 10003
або телефонувати: п. Оксана Лопатинська,
(212) 777-1336
Весь прихід призначений на УКУ
У неділю, 7-ого листопада о год. 12-ій дня
о. д-р Борис Ґудзяк відправить Св. Літургію у
церкві Св. Юра при 7-мі вулиці,
між 2 і 3-ою авенями.
На тлі - Проект майбутнього
університетського містечка

ПОСТАТІ

Слово про Михайла Дмитренка

Олександер Панченко

На особливу згадку небайдужої української громадськости заслуговує уродженець Лохвиці визначний мистець світового рівня Михайло Дмитренко (1908-1997) – видатний майстер станкового і монументального малярства, який після закінчення реального училища навчався у Київській художньо-індустріяльній професійній школі, а потім – у Федора Кричевського на факультеті малярства Київського художнього інституту, який закінчив 1930 року.

Працював на Донбасі і в Києві як художник театру, а пізніше – як асистент катедри малярства та доцент катедри рисунка на архітектурному факультеті художнього інституту. 1939 року разом з іншими мистцями його відрядили до Львова, де він очолив Львівське відділення Спілки художників.

Під час війни був одним з організаторів Спілки праці українських образотворчих мистців, организував ряд виставок. У 1944 році еміґрував до Німеччини, працював у галузі станкового малярства та книжкової графіки, став одним ініціяторів видання журналу „Українське мистецтво".

1951 року мистець переїхав до Канади й працював там як маляр і графік у Торонто, а з 1957 року – у Віндзорі. Від 1960 року оселився у Дітройті, був членом редколеґії журналу „Нотатки з мистецтва". Монументальні розписи та іконостаси М. Дмитренка прикрашають собор св. Володимира у Торонто, базиліки св. Колюмба в Янґставні, Огайо, та св. Антонія у Савт-Бенді, Індіяна, собор пресвятої Богородиці у Гемтреку, Мишиґен, церкву свв. Константина і Олени у Мінеаполісі, собор св. Юра у Ню-Йорку.

Ім'я М. Дмитренка є в щорічному календарі „Українці в світовій цивілізації", що його видає київське університетське видавництво „Пульсари". Він згаданий поряд з іменами визначного економіста Михайла Тугана-Барановського, який також певний час мешкав на Полтавщині й мав там свій маєток.

Інший визначний уродженець Лохвиці Микола Євгенович Петренко у своїй книзі „Зболені стигми" (Львів, 2005) пише: „Читав спогади про мого земляка художника Михайла Дмитренка, він на американській землі для наших земляків оздоблював десятки храмів, тож звичайна людина у повсякденні ставала на виконання робіт начебто Божим слугою. Це ще від часу оформлення першої в його творчій біографії церкви, ще в 1942 році в Городку, з благословення самого Митрополита [Андрея]Шептицького".

В іншому, досі неопублікованому дописі „Пейзаж з червоним акцентом" М. Петренко пригадує: „Це був рік 1936 чи 1937-ий. Моя рідна Лохвиця, літо. І от на нашій околиці появилося диво – моло-

(Закінчення на стор. 17)

Пропам'ятна дошка, встановлена в Лохвиці до 100-річчя від дня народження Михайла Дмитренка.

Церкві свв. Апостолів...

(Закінчення зі стор. 10)

свв. Апостолів Петра і Павла", до видання якого редакційна колегія доклала чимало зусиль.

18 вересня в астродомі катедри св. Йосафата відбулася багатолюдна імпреза, яку благословив Владика І. Бура. Програму вели д-р Марія Струк і д-р Тарас Напора. Тост за прославу церкви виголосив архидиякон Єфрем Смолило. У концерті взяли участь танцювальний ансамбль „Каштан" Школи українського танцю в Пармі, хор „Дніпро" та хор Українського православного собору св. Володимира.

Хвилюючими були спомини о.-митрата М. Ревтюка та старійшини української громади Євгена Садовського, який тривалий період був дяком та дириґентом хору.

З промовою виступив Владика І. Бура. Подяку Владиці, священикам, дияконам, ювілейному комітетові, учасникам концертної програми і всім парафіянам виголосив о. А. Гановський.

До пізнього вечора під склепінням астродому звучали пісні, танцювальні мелодії оркестри „Вечірка" з Ню-Йорку.

19 вересня завершальним акордом торжества стала Літургія, яку відслужив Владика І. Бура зі собором священиків. Чудовим співом Літургію доповнював хор під орудою Марії Іванків.

Спільна світлина біля церкви, пам'яткова книга та чашка з відповідним написом нагадуватимуть кожному учасникові цього торжества про ювілей 100-літнього українського храму.

На Союзівці відбувся з'їзд колишніх гімназистів

Загальна світлина з'їзду колишніх гімназистів Байройту, Берхтесґадену, Карльсфельду, Ляндсґуту та Реґенсбурґу, який відбувся на Союзівці 12-15 вересня. Фото: Слава Оранська

Ярослав Ликтей

КЕРГОНКСОН, Ню-Йорк. – На Союзівці 12-15 вересня відбувся з'їзд гімназистів Байройту, Берхтесґадену, Карльсфельду, Ляндсґуту і Реґенсбурґу. Понад 100 гімназистів було зареєстровано, одначе, деякі приїздили лише на один день, а на бенкеті та забаві було ще їх більше.

Вже в неділю, 12 вересня, перед відкриттям, о 8-ій год. вечора, байройтці забавляли присутніх „Веселою ватрою" та перекускою з напоями. Господарями вечора були Ростик Ратич, Слава Білас і члени комітету.

В понеділок, 13 вересня, у „Веселці" координатор зустрічі Ігор Сохан відкрив зустріч гімназистів і попросив до слова Богдана Маланяка та голів комітетів чи доповідачів, щоб вони ознайомили присутніх з їхніми таборами та гімназіями. Людмила Почтар розповіла про Реґенсбург, Олександер Слоневський – про Ляндсгут, Петро Круль – про Карльсфельд, Ольга Савчук – про Берхтесґаден і Р. Ратич – про Байрот.

Опісля гімназії мали свої програми, а після вечері всі присутні подались до „Веселки", щоб послухати доповідь мисткині Слави Ґеруляк.

С. Ґеруляк в ранньому віці захопилась мистецтвом, а зокрема українським, і воно стало невід'ємною частиною її життя. З допомогою прозірок вона показала еволюцію художньої творчости та естетичної краси мистецтва. Цікава доповідь обізнаної мисткині сподобалась присутнім. Після доповіді гімназисти Берхтесґадену влаштували коктейль „Запізнаймося". З технічних причин змагання з відбиванки не відбулось.

У вівторок о. Володимир Пісо відправив Службу Божу, а після св. Літургії була відслужена Панахида за тих, що вже відійшли. На Богослуженнях дяком був П. Круль, а гімназисти співали. Після Служби Божої присутні фотографувалися.

До церкви багато колишніх студентів прийшли у вишиванках, які оздоблювали молодь на батьківщині, в таборах, і тепер, на з'їзді, гімназистів прикрашали вишивки з чудовими візерунками, бо українські жінки золотими руками їх вишивали.

Колишні гімназисти на чужині живуть понад 65 літ, але їхня українська мова – пристойна, не зросійщена. Це покоління поставило собі за мету визволити Україну і назавжди залишитись собою. Їм не байдуже, що діється в Україні. Після обіду відбулася доповідь „Україна-Швеція на перехресті історії (XVII-XVIII ст.)", якою провадив Тарас Гунчак, куратором був д-р Юрій Савчак, а оператором устаткування байройтець Микола Дармохвал.

Т. Гунчак продовжив дискусії на сучасні теми, зокрема про вибори в Україні, застосовуючи метод показу при допомозі М. Дармохвала. Рома Гайда, яка щойно повернулася з України, розповіла про свою доповідь на Католицькому патріяршому соборі в Україні та другу – про „четверту хвилю", бо основною темою Синоду Епископів Української Католицької Церкви у Львові-Брюховичах 2-9 вересня було питання української міґрації.

Увечорі гості Союзівки зійшлись на коктейль, після якого почав-

(Закінчення на стор. 21)

Кабінет Джеймса Мейса: світло і тінь української історії

Про відкриття у Києво-Могилянській академії, де тривалий час викладав видатний науковець і публіцист Джеймс Мейс, його меморіяльного кабінету „Свобода" розповіла в ч. 39. Тим часом з Києва надійшла докладніша розповідь про цю подію, яку вміщено нижче.

Під час церемонії відкриття меморіяльного кабінету президент Києво-Могилянської академії Сергій Квіт і Наталія Дзюбенко-Мейс.

Нинішні можновладці називають Джеймса Мейса „творцем міту про Голодомор в Україні", а у вікнах простих українців, завдяки поширенню його ідеї, кожної осени спалахують свічки на знак вшанування пам'яті померлих від масового Голоду. Американський історик Дж. Мейс присвятив себе всебічному дослідженню суперечливого та найполітизованішого фрагменту історії України – Голодомору 1932-1933 років і став одним з перших західніх науковців, котрий визначив його як геноцид українського народу.

В Україні стало можливим говорити про Голодомор після проголошення її незалежности. У 1998 році указом Президента було встановлено День пам'яті жертв Голодомору, а в травні 2003 року Верховна Рада України визнала Голодомор 1932-1933 років актом геноциду. Та попри офіційне визнання, тема Голодомору залишається однією з найгостріших у сучасному громадсько-політичному дискурсі України. Допоки українські інститути ґрунтовно, на фаховому рівні не вивчили цей міжвоєнний період, політикум вміло маніпулює суспільною свідомістю, виставляючи на світло окремі історичні реалії, пов'язані з Голодомором, тоді як інші, можливо найважливіші, залишаються в історичній тіні.

На початку нинішнього навчального року у трьох невеликих затишних кімнатах академії знайшли своє місце фотографії та особисті речі Дж. Мейса, а серцем його кабінету став документальний архів, зібраний за життя. Близько 2,500 унікальних друкованих видань про Голодомор, тоталітаризм, праці з історії України та Росії, секретні матеріяли радянських спецслужб – відтепер усе це стало відкритим для української академічної спільноти та громадськости завдяки дружині Дж. Мейса – Наталії Дзюбенко-Мейс, яка протягом останніх років займалася впорядкуванням книжкової колекції чоловіка.

Відкриття меморіяльного кабінету стало етапною подією – науковець волів, щоб його архів та бібліотека активно використовувалась в Україні. Дж. Мейс ніколи не мав такого місця, де б архів і книги, без яких він не уявляв своє існування, були розміщені повністю, тож десятиліттями він винаймав приміщення у книгосховищі. Тепер бібліотека-архів Дж. Мейса потрапила в бережливі руки.

Президент Києво-Могилянської академії Сергій Квіт зазначив, що відкриття меморіяльного кабінету – це дуже знаменна подія для Києво-Могилянської академії, і цей символічний кабінет стане науковим центром, який буде практичною плятформою для дослідження Голодомору 1932-1933 років.

Український політик та громадський діяч Левко Лук'яненко, директор бібліотеки та віце-президент академії Тетяна Ярошенко і Наталія Дзюбенко-Мейс під час відкриття меморіяльного кабінету.

Цьому сприятиме заснування в Києво-Могилянській академії Пропам'ятного фонду Дж. Мейса, створеного для наукового опрацювання бібліотеки-архіву, перекладу, оцифровування, видання окремих документів з колекції, публікації матеріялів, статтей, книг, присвячених темі Голодомору в Україні. Світло і тінь української історії набудуть природного відображення у справжньому фундаментальному дослідженні, яке неодмінно розпочнеться у кабінеті американця з українським серцем Дж. Мейса та будуватиметься на достовірних фактах і свідченнях про Голодомор 1932-1933 років.

Києво-Могилянська фундація

Могила Джеймса Мейса на Байковому кладовищі в Києві.

Запобіжний...

(Закінчення зі стор. 5)

участь у програмах при допомозі телефонів.

Приїжджайте в Україну. Перестаньте переживати, що тут діється. Телевізійні канали „5 канал" і „TVi" далі передають свої програми, хоч у вересні втратили додаткові частоти, які виграли торік у конкурсі.

З Америки інтернет приносить вістки про демонстрації проти Віктора Януковича. Я б за нього не голосував, навіть якщо б мав право голосу в Україні, де я тільки гість, але В. Янукович виграв вибори на президента самостійної України в міжнародно визнаних демократичних виборах. Таким чином, В. Янукович – голова держави, якій ім'я – Україна. Пригадується гасло пивоварної компанії „Оболонь": „Українське є добре і добре, що є!"

Наш діяспорний провідник д-р Аскольд Лозинський доводить, що вибори В. Януковича були пофальшовані, що міжнародні спостерігачі виборів (цитую) „дурні", бо вони, мовляв, не знали ані української, ані російської мови, коли визнали вибір В. Януковича чесним.

Не буду і не хочу дебатувати з А. Лозинським. Скажу тільки, що результати американських компаній „Албітрон" і „Нілсен" не конче достовірні на 100 відс., але їхні підсумки щодо кількости слухачів і глядачів приймають як дійсні і телевізійні мережі і реклямні фірми з Мадісон Авеню в Ню-Йорку. В Америці Президентом Джорджа Буша визнав Верховний суд; у 2000 році виборці більше голосів дали за Альберта Гора. В демократичній Україні вибори 2010 року – не останні. Будуть інші і, може, виберуть іншого голову держави.

Тим часом – приїжджайте в Україну. Не переживайте і почувайтесь добре в цікавій країні, де є ваше коріння.

Відгомоніло Всеукраїнське театральне свято „Вересневі самоцвіти“

КІРОВОГРАД. – Від 26 вересня до 2 жовтня на батьківщині Івана Тобілевича (Карпенка-Карого), в селах Кіровоградської области, у 40-ий раз відбулося Всеукраїнське театральне свято „Вересневі самоцвіти“.

Історичною пам’яткою про ті часи став державний заповідник-музей „Хутір Надія“, де багато років жив і працював славетний український драматург, актор, режисер і театральний діяч. Він любив працювати на землі, а тому стало доброю традицію висадження дерев його друзями чи гостями, що приїздили на хутір, на згадку про себе. Тепер на місці молодої алеї шумлять вікові дуби і стрункі тополі, плодоносить фруктовий сад, блищить на сонці широке плесо ставу.

Учасники свята до погруддя І. Тобілевича поклали квіти, після чого представники влади та діячі культури виступили з урочистими промовами. Були вручені нагороди акторам Кіровоградського академічного музично-драматичного театру ім. Марка Кропивницького та центру творчости, подарунки отримали самодіяльні колективи – учасники конкурсу „Театральна весна“.

Відкриття Всеукраїнського театрального свята „Вересневі самоцвіти“ на „Хуторі Надія“.

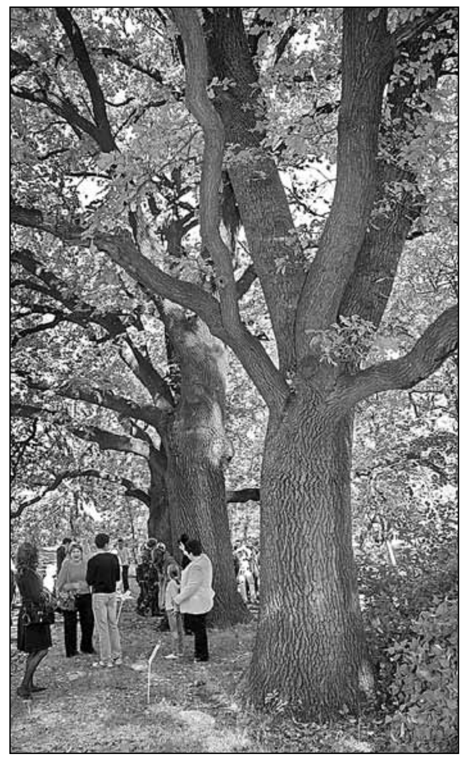
В музеї Івана Тобілевича.

Присутні мали змогу переглянути виступи аматорських колективів та Кіровоградського академічного обласного театру ляльок, літературно-музичну композицію „Золоте театральне сузір’я України“. Наступного дня свято було продовжене у приміщені обласної філармонії.

Кіровоградщину вважають колискою української драматургії, адже тут у 1882 році було відкрито перший український професійний театр, у якому працювали корифеї українського театру М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий, Марія Заньковецька, Микола Садовський, Панас Саксаганський та інші видатні актори.

Вистави і театралізовнаі дійства відбулися в багатьох сільських будинках культури. Закриттю свята був присвячений театралізований концерт „Моє село – моя душа“.

Олександер Костирко

Дуби на „Хуторі Надія“.

Під час Всеукраїнського театрального свята „Вересневі самоцвіти“. Фото: Олександер Костирко

Могила Івана Тобілевича (Карпенка-Карого).

Зберігся будинок, в якому перебував Тарас Шевченко

Будинок в Мошнах на давній світлині.

МОШНИ, Черкаська область. – На півдорозі між Черкасами й Каневом розкинулося чимале село Мошни з його багатьма пам’ятками історії й культури. Серед цих пам’яток першорядну вагу, безсумнівно, має будинок колишнього міщанина, поляка Нагановського, в якому перебував Тарас Шевченко 13-18 липня 1859 року, в останній свій приїзд в Україну. Відомо, що тоді поета заарештували в Прохорівці, привезли в Мошни, потім етапували до Черкас, Києва і далі – в Московщину.

Отож є в Мошнах цілком автентичний, доволі добре збережений будинок, у якому певний час був Т. Шевченко.

За свідченнями господарів, а також з його вигляду, будинок архітектурно не змінився. Цілком очевидна давність кількох внутрішніх дверей, підлоги, зовнішніх віконниць, на яких зберігся вельми цікавий різьблений орнамент нехристиянської семантики. На розі будинку прикріплена металева пластина, напис на якій засвідчує перебування Т. Шевченка.

Принагідно треба сказати добре слово і про господарів цього дворища, які зберегли й досі в міру можливостей продовжують берегти унікальну пам’ятку. Спочатку це була Варвара Францівна Рожальська, а по її смерті – нинішня господиня Марія Сергіївна Гончар, донька Варвари Францівни.

В останні десятиліття, коли з великим пієтетом відбудовуються наново Шевченкові місцини, які не збереглися, будинок у Мошнах має здобутись на особливу увагу, бо він автентичний. Власне, він становить таку ж унікальну цінність, як і хата дяка в Шевченковій Керелівці на Звенигородщині. Та, що тепер під скляним ковпаком.

Я мав розмову з заступником голови Черкаської обласної адміністрації Анатолієм Чабаном з приводу будинку в Мошнах. Він запевнив, що цей унікальний об’єкт включений до обласної й загальнодержавної програми заходів, спрямованих на увічнення й пошанування геніяльного сина України Т. Шевченка.

Передбачається вирішити питання власності будинку, його реставрації й перетворення на меморіяльно-музейний об’єкт. Дуже бажано, аби заплановане здійснилося з належною шаною до Т. Шевченка.

Наближаються 200-річчя з дня народження (2014 рік) і 150-річчя з часу перепоховання національного генія в Україні (2011 рік). Природно, що увага до місць, де він перебував, помітно зростає.

Правда, як на мене, не все робиться на краще. Маю на увазі щойно відреставрований музей Т. Шевченка на Чернечій горі в Каневі, який викликає глибокий біль й обурення від побаченого у більшості відвідувачів. Точніше – від непобаченого. Адже „модернізатори“ вихолостили національний дух канівської Святині… Маю надію, що така „модернізація“ не торкнеться будинку в Мошнах.

Володимир Поліщук,
професор Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького

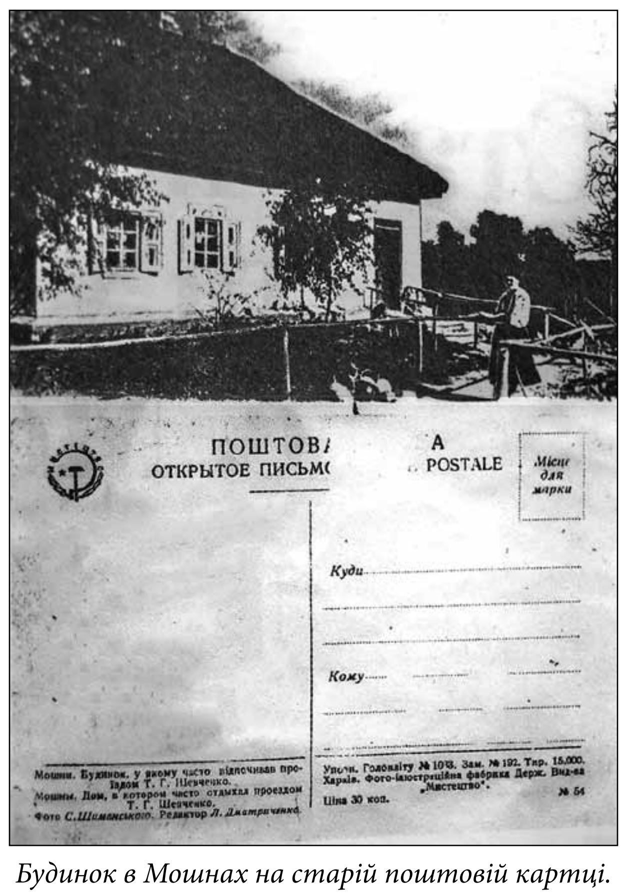
В хаті збереглася скриня часів Тараса Шевченка.

Пропам’ятна табличка над давнім вікном.
Фото: Олександер Костирко

Марія Гончар – власниця історичного будинку.

Будинок в Мошнах на старій поштовій картці.

Слово...

(Продовження зі стор. 14)

дий художник із Києва. Ходив левадами та вигонами, вибирав собі догіднішу натуру. Цього разу він отаборився неподалік нашої хати, на пагорбику, звідки відкривалася гарна перспектива на Миколаївський цвинтар. Не сам, а з казково вродливою супутницею, дружиною не дружиною, нам годі знати... Прізвище мого земляка було – Михайло Дмитренко”.

У своїй статті в газеті „Час” від 17 квітня 1997 року професор Української академії мистецтва Віра Кулеба-Баринова пише, що за козацької доби в Лохвиці було збудовано чимало церков. Мати М. Дмитренка деякий час харчувала старого петербурзького маляра, який працював в одному з лохвицьких соборів. Саме тоді шестирічний Михайлик запалився образом пречистої Діви Марії, побаченим у нотатнику старого художника і 16-річним юнаком подався до Києва.

У святковому слові на заходах у Дітройті 28 лютого 1982 року з нагоди вшанування 50-ліття мистецької творчости М. Дмитренка Петро Мегик зазначав, що „його здорова духовість у вільній країні поселення скоро забула про цю невигоду, від котрої він врятувався, а в його творчості з ділянки релігійного й церковного мистецтва виявилося стільки знання, одуховлення, що не можна надивуватися. Постали прекрасні, виповнені глибокою релігійною красотою твори, що з цього нам всім треба радіти... Вся творчість Михайла Дмитренка виходить із глибокої віри в українську культуру, його творчість вже давно стала вартісною гордістю непроминаючої мистецької культури нашого народу”.

9 листопада виповниться 102 роки від дня народження М. Дмитренка. У Лохвиці, на центральній вулиці містечка, два роки тому, з нагоди 100-річчя від дня народження майстра було встановлено пропам’ятну дошку цьому великому патріотові.

У старому замку ожили леґенди

БЕРЕЖАНИ, Тернопільська область. – Побачити лицарські двобої міг кожен, хто взяв участь у „Фестивалі Бережанського замку", який відбувся 2 жовтня.

Урочисте відкриття фестивалю розпочалося ориґінальною театралізованою композицією в середньовічному стилі, яку представив фолкльорний театр „Взори". Поезія „Бережанський замок" Івана Фальгарова з уст юних акторів у відповідних костюмах перенесла присутніх у далеке XVI ст.

Одним з важливих заходів було погашення художніх маркових конвертів з видом замку Синявських, що відбулося за участю голови Асоціяції філателістів району Олега Поливка.

Найбільше всі чекали на виступи лицарів, їхні показові бої. На фестиваль прибули 30 лицарів з Ордену тамплієрів (Луцьк), військово-історичних клубів Львова „Wolfen Sloss", „Сталевий грифон", „Аквилон", Тернопільського клюбу історичних реконструкцій „Грифон", „Чортополох" (Івано-Франківськ), лучники з Кам'янця-Подільського. Відбулися вогняне дійство „Паладин", театр тіней (Львів), княжий баль, літературне дійство, під час якого поети читали вірші. Ведучою літературних заходів була Дана Микитюк – журналістка зі Львова. Сольо на флейті виконував Андрій Зембович, а Люба Будзінська чудово співала й грала на бандурі.

Бурхливі овації викликали виступи кількох музичних гуртів, місцевих артистів з студії „Крок", ансамблю Вербівської школи.

Чимало молоді й дорослих зібрало урочисте відкриття „Мосту кохання". Кожен замок має свою леґенду. Привиди закоханих інколи з'являються в замку та в парку, над річкою Золота Липа. Про них розповіли артистів фолк-театру „Взори".

У великому гомоні відбувся зліт сучасних лицарів-байкерів, у числі яких був і місцевий Всеволод Цокало з родиною. Зворушливі історичні пісні виконував сліпий лірник Лайош Молнар.

Ведучий дійства, поет із Козівського району Віталій Пастушенко представляв художників і народних умільців. Свою творчість представили Олег Шупляк, Богдан Дмитрусь, майстри з Косова, інших міст. Проводились майстер-кляси з бісероплетіння, різьби по дереву, образотворчого мистецтва, турнір з шашок, силові конкурси, зокрема битва на колодах.

Жваво проходив кулінарний конкурс „Застілля у Синявських", де смачні страви представили кав'ярні „Стара фортеця", „Кондитерська" і ресторан „Де-Манджаро".

А ще була нагода поїздити верхи на коні чи у кареті, сфотографуватися з лицарями, оглянути герби власників замку, побачити історичні фільми у нічному кінотеатрі.

Тетяна Будар

Візитівка фестивалю в Бережанському замку.

Концерт в давніх мурах.

Буде свято на честь Пересопницького Євангелія

Пам'ятник на честь Пересопницького Євангелія у селі Пересопниця.

РІВНЕ. – У серпні 2011 році виповниться 450 років з часу створення Пересопницького Євангелія, визначної рукописної пам'ятки староукраїнської мови та мистецтва XVI ст., одного з перших українських перекладів канонічного тексту четвероєвангелія, на якому у незалежній Україні присягають новообрані президенти.

Відзначення 450-річчя Пересопницького Євангелія відбуватиметься на державному рівні відповідно до прийнятого Верховною Радою України рішення, яким 2011 рік проголошується Роком української першокниги.

До Пересопниці мають прокласти дорогу з твердим покриттям, а в самому селі створити постійно діючий культурно-туристичний центр. На місці, де колись розташовувалися княжий замок і монастир, у якому ченці переписували Євангеліє, плянується відтворити фраґменти середньовічних споруд, а також звести етномістечко з історичним музеєм. На пересопницьких теренах поновить свою роботу археологічна експедиція. Буде проведено науково-практичну конференцію „450-річчя Пересопницького Євангелія", фестиваль духовної музики.

Очікується випуск 1,000 примірників подарункового видання Пересопницького Євангелія у спеціяльному футлярі.

П'ятьом президентам слов'янських країн буде надіслано по одній чистій сторінці з майбутнього видання Євангелія, щоб вони заповнили її і таким чином долучилися до новітнього перевидання реліквії. Цим дійством має завершитися піврічний маратон з написання всім українським світом літературного перекладу Пересопницького Євангелія. Насамкінець рукописи урочисто з'єднають в унікальну книгу, яка зберігатиметься в Пересопниці.

У Рівненському краєзнавчому музеї вже відбулося передання факсимільного видання Пересопницького Євангелія, яке побачило світ завдяки спільним зусиллям Української Православної Церкви Московського патріярхату та Національної Академії Наук України.

У середині XVI ст. волинські князі Анастасія Юріївна Заславська-Гольшанська, її зять і дочка – князі Іван Федорович та Євдокія Чарторийські стали замовниками та меценатами перекладу Євангелія на староукраїнську мову.

Безпосереднім виконавцем княжого замовлення став Михайло Василієвич, котрий працював над створенням пам'ятки під керівництвом архимандрита Григорія, настоятеля Пречистенського монастиря. Творилася книга майже п'ять років: розпочато працю 15 серпня 1556 року у Заславському монастирі при церкві св. Трійці, а завершено переклад 29 серпня 1561 року в Пересопницькому монастирі (тепер село Пересопниця). Відтоді за новоствореним перекладом закріпилася назва – Пересопницьке Євангеліє.

Первісно книга мала 964 сторінки. На підготування такої кількости тонких і цупких пергаментних аркушів пішло ціле стадо молодих ягнят, козенят і телят, зі шкіри яких за спеціяльним рецептом виготовлявся перґамент. Рукопис був прикрашений високохудожніми кольоровими заставками й мініятюрами. За красою й багатством оформлення Пересопницьке Євангеліє не має рівних собі серед давніх українських рукописів.

1701 року гетьман Іван Мазепа подарував книгу Переяславському єпископському престолові. Пам'ятка опинилася у бібліотеці Переяславської семінарії. Після переведення семінарії до Полтави в 1862 році Пересопницьке Євангеліє теж було перевезено. З 1947 року книга перебувала у фондах Національної бібліотеки України ім. Володимира Вернадського.

Час наклав на її стан свій відбиток. пообсипалися золоті фарби мініятюр.

Отож факсимільний варіянт книги став нагальною потребою. Нинішнє Пересопницьке Євангеліє сповна відповідає ориґіналові.

Первісний фоліянт дістають з сховища лише раз на чотири роки для того, щоб під час інавґурацій саме на цій книзі тримали руку президенти незалежної держави, присягаючи на вірність народові.

Євген Цимбалюк

Факсимільний варіянт Пересопницького Євангелія.

Чарівний край – Прикарпаття

Покладання квітів до пам'ятника Тарасові Шевченкові в Тлумачі.
Фото: Олександер Вівчарик

ТЛУМАЧ, Івано-Франківська область. – Третій обласний покутський фестиваль аматорського мистецтва „Покутські джерела" відбувся 19 вересня в цьому невеличкому мальовничому містечку. У ньому взяли участь журналісти з усієї України, які приїхали сюди за програмою ознайомлювальної тури, організованої Спілкою журналістів України.

Вир свята захопив відразу. Було видно, що учасникам і гостям з сусідніх районів подобається фестиваль, що приїхали вони не з примусу. Тож і хизувалася кожна делеґація як не троїстими музиками, то виконавцями запальних покутських народних пісень.

Усі підготували до фестивалю своєрідні подарунки, з якими і пройшли урочистою ходою вулицями міста. На святі майстри показали неповторні вироби з дерева, глини, бісеру, вишивку. Очі вбирали яскраві кольори. Навколо вирувало свято.

Прикарпаття – це, насамперед, гори, неповторні краєвиди, курорти, гірські етноси з своїми піснями, танцями, одягом і стравами, чисті, мов підмальовані, містечка. Та більшість з переліченого можна побачити і в деяких інших областях України. Як на мене, Прикарпаття, насамперед, – це жива українська мова, традиції, сердечні, виховані люди.

В Тисмениці шиють хутра з впольованих індіянцями бобрів. Ще 1989 року в місті було створено спільне підприємство з голяндським і українським капіталом. Сюди надійшло сучасне німецьке обладнання. Генеральним директором тепер є німець Роланд Шук, який живе в Україні, добре тут себе почуває і навіть одружився з українкою.

Протягом року тут вичиняють близько 1.5 млн. хутрових шкірок. Ключовими є норка, песець та каракуль. Однак, не цураються і кроля, койота, вовка, рисі, нутрії тощо. Лише шкірок бобрів, вupольованих в Канаді, на підприємстві обробляють 150 тис. на рік.

Фабрика хутер „Тикаферлюкс" добре знана на світовому ринку. Вона співпрацює з відомими німецькими фірмами, презентуючи щорічно колекцію з 200 моделей.

Але є тут окрема „країна", яка виникла ледве 10 років тому, але вже відома на весь світ. Це найбільший і найсучасніший у Східній Европі гірськолижний курорт „Буковель", що у селі Поляниця Яремчанського району. Це край розваг, відпочинку і лікування, в якому можуть одночасно жити близько 1,500 людей. Не дивно, що високопосадовці розмахнулися і на Зимову олімпіяду. На „Буковелі" цю мрію починаєш вірити. „Буковель" – це ошатні будиночки різного рівня зручностей, готелі, унікальне озеро, де за німецькою технологією розводять форель, сучасні центри оздоровлення.

Усі гірськолижні траси курорту обладнані сніговими гарматами, їх готують для з'їзду спеціяльною сніготрамбувальною технікою. Загальна довжина трас різної складности понад 12 кілометрів. Працюють 16 сучасних витягів, пропускна здатність яких складає 34,700 осіб за годину. Діє найбільший та найсучасніший в Україні екстремальний парк для спортсменів-екстремалів.

У 14 прокатних пунктах до послуг гостей 6,000 одиниць прокатного інвентарю. Серед нього і моделі, які розроблялися провідною французькою компанією на замовлення курорту. Жоден курорт світу, окрім „Буковелю", не може похвалитися корпоративними моделями в прокаті.

А ще тут є льодове поле для ковзання, влітку працюють велотраси для любителів велосипедних прогулянок і екстремалів. Усього й не перелічити. До речі, велосипедом можна покататися й у Карпатському національному природному парку.

У готелі „Надія", в туркомплексі „Ольга", на базі відпочинку „Карпати" – скрізь до нас ставилися, як до найрідніших людей, скрізь зустрічали гостинно і щось дарували на згадку.

Навіть у театрі кожному подарували ляльку-мотанку – стародавній український оберіг та унікальну книгу Марії Матіос „Солодка Даруся". Спеціяльно для журналістів на експериментальній сцені показали нову виставу за іншою книгою відомої письменниці – „Нація". Складна історія українців у XX ст. постала у всій своїй трагічності.

Одне слово, Прикарпаття нас приворожило.

Олександер Вівчарик

Фестивальна хода в Тлумачі.

Чарівна Христинка Баранецька з села Нижнів Тлумацького району.

Гуцульська майоліка на святі.

Вийшли в місто музики.

А в горах – туман.

СПОРТ

Перша дружина „Ч. Січі" розпочала змагання нового сезону

„Чорноморська Січ" – „Сакерпоуст Ком Ф. К." – 2:5
Обидва ґолі для „Ч. Січі" здобув Данило Левицький.
„Чорноморська Січ" – „Джермен-Амерікен Кікерс" – 1:5
Ґоля для „Ч. Січі" здобув Д. Левицький.
„Чорноморська Січ" – „Гарфілд Вісла" – 3:1
Ґолі для „Ч. Січі" здобули Д. Левицький (2) і Анатолій Сен
„Чорноморська Січ" – „Юнайтед Нейшн С. К." – 0:0.

Новий сезон застав дружину „Чорноморської Січі" в значно ослабленому складі через контузії, яких напередодні сезону у фіналі літнього турніру Університету Кейн зазнали Дмитро Терещук, А. Сен, Микола Куцина, і вже на початку перших змагань – Андрій Панас.

В перших двох поєдинках у змаганнях виступало тільки по 11 змагунів. Суперники виявилися добре підготовленими до нового сезону і заслужено перемогли в обидвох змаганнях.

У третіх змаганнях сезону „січовики" виступили в сильнішому складі, до якого, вилікувавши контузії, повернулися А. Панас, А. Сен, М. Куцина. Д. Терещук продовжує лікувати зламаний палець на нозі і вийде на поле щойно в другій половині сезону.

В поєдинку з сильною польською „Віслою" січовики перейняли ініціятиву, утримали її протягом змагань і завдали поразки господарям поля.

3 жовтня у себе на площі „Біртемперел" в Юніоні, Ню-Джерзі, „Ч. Січ" зустріла нового члена супердивізії – клюб „Юнайтед Нейшн".

Ця зустріч пройшла на вищому технічному рівні, в якій гості показали типовий південноамериканський футбол. В складі цього клюбу виступають футболісти з різних південноамериканських країн.

Обидва нападі створили ряд критичних моментів під воротами суперників. Жертвенно зіграли обидва воротарі, які виловлювали, як кажуть футбольні ентузіясти, „мертві м'ячі". Остаточно цей поєдинок закінчився внічию – 0:0.

В дружині „січовиків" дуже добре грали А. Панас, Андрій Кудрик, М. Куцина. Петро Касіяненко, Марко Гординський, Стефан Колодій, у нападі – Д. Левицький і А. Сен. Тренери – А. Панас і Гриць Сергіїв, провідник дружини – Микола Гординський.

Омелян Твардовський

Товариські змагання збірної України з футболу

Україна – Канада 2:2
Бразилія - Україна 2:0

КИЇВ. – 8 жовтня на стадіоні „Динамо" ім. Валерія Лобановського відбулась товариська зустріч з футболу національних збірних команд України і Канади. Українці недооцінили канадських гравців і в першій половині програвали з рахунком 2:0.

Перший ґоль канадці забили без проблем. Друге взяття воріт сталося через провал у центрі поля, коли українці лише удавали переслідування.

Тренер збірної Юрій Калитвинцев після перерви повністю змінив весь півзахист та двох з трьох нападників, залишивши на полі з футболістів атаки лише Андрія Шевченка. Як показали подальші події, рішення з радикальним оновленням групи нападу спрацювало. Канадці, розуміючи, що перемога може втекти, почали тягнути час. Артем Мілевський здобув ґоль.

На 80-ій хвилини стався удар Анатолія Тимощука. Після цього українці ще трохи поатакували, але більш за інерцією і реальних намірів вирвати перемогу не виявили.

* * *

11 жовтня в Дербі, Англія, на стадіоні „Прайд-Парк", відбулась товариська зустріч збірних команд Бразилії і України. Перемогли бразильці – 2:0. Спершу українці забили ґоль. Але з порушенням правил. За перші пів години українські гравці перейти центральну лінію майже не могли. Те ж продовжилося і у другій половині.

Після того, як рахунок став безпечним для бразильців, вони дозволили пограти і суперникові. П'ятиразові чемпіони просто заспокоїлися і стрімголов уперед уже не бігли. Але створити щось надзвичайне українцям не вдалося.

Згадуючи гру з Канадою, можна сказати, що збірна України має проблеми саме у центрі захисту. *(„Чемпіон")*

Брати Клички виходять на бій

12 жовтня боксери Володимир Кличко та Дерек Чісора підписали контракт на бій, який відбудеться 11 грудня в Мангаймі, Німеччина.

Бій між Віталієм Кличком й американцем Шеноном Брігсом відбудеться в Німеччині 16 жовтня. *(„Чемпіон")*

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ", вересень 2010 р.

100 дол.	Біраковський Богдан	College Point, NY
	Клебович Володимир	Kensington, CT
	Український Національний Музей	Chicago, IL
	Яцківський Мулак	Los Angeles, CA
55	Дейчаківський Юрій	North Potomac, MD
	Качарай Анна	New York, NY
	Похмурський Богдан	North Port, FL
50	Ференцевич Роман	Alexandria, VA
	Левицький Юрій	Philadelphia, PA
	Самотулка Дарія	Hillsborough,NJ
	подяка Неонілії й Тарасові Соханам	
	Сиґіда Наталія	East Hanover, NJ
45	Андрушко Роман	Park Ridge, IL
	Камінський Едвард	Jackson Heights, NY
	Ковалик Софія	Bethlehem, PA
	Слободинський Михайло	Parrish, FL
40	Беца Павло	Lorain, OH
36.35	Цап Орест	Winnipeg, MB, Canada
30	Вальчук Юрій	Annandale, NJ
25	Ціховлас Любомира	St. Petersburg, FL
	Гриценки Татяна і Володимир	West Roxbury, MA
	Куляс Мирон	La Grange, IL
	Лаба Орися	Middle Village, NY
	Мотика Володимир	North Port, FL
	Наливайко Мирослава	North Port, FL
	Стецура Іван	Middleburg Hts., OH
	Теслюк-Дергак Марта	W. Hartford, CT
20	Борачок Олег	Madison, WI
	Гафткович Ірина	Rochester, NY
	Геврик Степанія	Edmonton, AB, Canada
	Іваськів Любомир	Venice, FL
	Калиновський Олександер	Fredericksburg, VA
	Криволап Юрій	Catonville, MD
	Кузишин Оксана	Fords, NJ
	Назаревич Євстахія	Phoenix, AZ
	Орел Тарас	North Bergen, NJ
	Суховерський Г.	Wilmington, DE
	Шумська Марія	Philadelphia, PA
16 дол.	Ковалевський Микола	Tiffin, OH
15	Білинський Антоній	Watervliet, NY
	Ханас Петро	Oak Lawn, IL
	Флорчук Олександра	Warren, MI
	Фолтин Оксана	Covington, GA
	Гуралечко Люба	Union, NJ
	Клапіщак Наталія	Long Valley, NJ
	Кулинич М.	Jackson Heights, NY
	Петрик Федір	Levittown, PA
	Ванкевич Дмитро	Cleveland, OH
	Волошини Марія і Григорій	Forest Hills, NY
10	Бараник Роман	Warren, MI
	Бєлка-Владика Ольга	Rochester, NY
	Бобиляк Галина	Clifton, NJ
	Бояр Анна	Upper Saddle River, NJ
	Бурдин Лев	Middle Village, NY
	Хома Платон	East Haven
	Дяків Лідія	Livonia, MI
	Добчанська Євгенія	New Haven, CT
	Ґут Анна	Moretown, VT
	Герець Олександер	Utica, NY
	Гординська Ірина	Livingston, NJ
	Ільчишин Василь	Parma, OH
	Іванків Надія	Chicago, IL
	Якубяк Ольга	Chicago, IL
	Кіцак Володимир	Parsippany, NJ
	Кузьо Мирон	Glastonbury, CT
	Ладанай Л.	Glen Spey, NY
	Лемеґа Марія	Whippany, NJ
	Леськів Марія	Philadelphia, PA
	Лук Ольга	Takoma Park, MD
	Лушняки Ольга і Микола	Chicago, IL
	Мартинковський Володимир	Morschyn, Ukraine
	Оранська Надія	Phoenixville, PA
	Петріна Андрій	Mt. Clemens, MI
	Пінчак Микола	Auburn, NY
	Ружилович Микола	Philadelphia, PA
	Самотулка Дарія	Hillsborough, NJ
	Скрип Віра	Ft. Lauderdale, FL
10 дол.	Свансон Лариса	Palo Alto, CA
	Василишин Роман	Philadelphia, PA
5 дол.	Білевич Анна	Jackson Heights, NY
	Бойцун Анастазія	Trenton, NJ
	Бойчук Анна	Bernardsville, NJ
	Брунда Михайло	Garfield, NJ
	Добровольська Лідія	Brighton, MI
	Дудинський Дмитро	Minneapolis, MN
	Ґамрат Михайло	Montreal, QC, Canada
	Громницька Євгенія	Minneapolis, MN
	Гринчишин Василь	Webster, NY
	Гидзік Мирон	Parlin, NJ
	Кальба Марія	Commerce Twp., MI
	Кошиловський Дмитро	Livonia, MI
	Ковалик Софія	Bethlehem, PA
	Кремінець Михайло	Chicopee, MA
	Кирилів Наталія	Chicago, IL
	Лащук Ірина	Woodstock, GA
	Лащин Тарас	Trenton, NJ
	Літинський В.	Wynantskill, NY
	Литвинишин Йосип	Hinsdale, IL
	Марушка Микола	Chicago, IL
	Медюх Марія	Whippany, NJ
	Онуфреї Сільвія і Сергій	Phoenixville, PA
	Оріховська Дарія	Westampton, NJ
	Паращук Михайло	Colchester, CT
	Постоловський Йосиф	Warren, MI
	Прибила Остап	Syracuse, NY
	Самбір Віра	Lake Worth, FL
	Смолинський Богдан	Shrewsbury, MA
	Стадник Степан	Chicago, IL
	Сиротюк Наталія	Somers, CT
	Валеґа Микола	Binghamton, NY
	Волощук Марія	Warren, MI
	Вирста Анна	Philadelphia, PA
	Разом:	**2,102.35 дол.**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи" – найстаршої української газети в світі.

СВЯТИНІ ВОЛИНСЬКОГО КРАЮ

Монастир-скит над Турією

Село Черче (в давніх документах – Чорче) на правому березі річки Турії належить до давніх поселень Волинського Полісся. Річка Турія, права притока Прип'яті, була складовою артерією „шляху з варяг у греки". Святість цієї землі живе у топоніміці: монастирище, церковище, цвинтарище, Свята гора, Божа гора, Ясна гора, Монастирська гора, Чернець, Святець, Блаженик та інші назви.

Свою назву село Черче отримало від монастиря-скиту. Якась частина ченців обителі св. Миколая у 1542 році залишила монастир, заснований князем Василем Сангушком Ковельським, якому належали тоді ці землі, і заснувала окрему святиню.

Про наявність тут обителі і чернечого життя в ній свідчать не лише народні перекази, а й ікони з XV-XVIII ст., які ще в 1936 році під час своєї наукової подорожі оглядав відомий дослідник Волині і Полісся проф. Олександер Цинкаловський.

Ці скарби творили самі ченці, бо серед українського монашества впродовж віків були іконописці, майстри художньої оброби деревини, золотарі, переписувальники книг, будівельники.

Монастирський храм, як і решта будівель обителі, були вибудувані з дерева. Біля монастиря почали оселятися вірні, можливо, навіть князі Сангушки переселили якусь частину селян з інших своїх осель, і тим самим розпочався писемний відлік часу заснування села Черче.

Після Берестейської унії 1596 року святиня над Турією перетворилася в парафіяльну церкву. Ченці розійшлися по інших монастирях, порожні будівлі руйнувалися часом і природною стихією. Незабаром залишився лише храм, який вимагав перебудови, тому церква св. Параскеви 1769 році була перебудована і за архітектурною формою залишилася без змін.

З документу візитації від 25 серпня 17721 року дізнаємося, що в попередній церкві було багато образів у вівтарі, гарно намальованих, але над бабинцем прогнив дах. Як правило, в ті часи всі храми покривалися ґонтом. Дзвіниця була окрема від храму, а в ній – два дзвони дуже давнього волинського походження.

З подальших візитацій 1725, 1740, 1763 років дізнаємося про наявність церковного майна, стан парафіяльного життя цієї унійно-православної церкви. Слід наголосити, що саме таку назву носила з'єднана з Римом Церква після Берестейської унії 1596 року, і лише в 1772 році, в Галичині, вона була названа австрійськими імператорами „греко-католицькою".

Станом на 1896 рік в селі налічувався 171 двір, а до парафії належало 1,326 осіб. Над селом Черче і його святинями – церквою св. Параскеви і капличкою на кладовищі – пронеслися бурі двох світових воєн, але святині залишилися неушкоджені, і лише після другого приходу московських комуністів в 1944 році розпочалася їх знищення. Церква св. Параскеви – неповторний взірець дерев'яної архітектури – зникла. Доля мистецьких церковних скарбів залишилася невідомою.

Разом з студентом Волинської духовної семінарії Федором Устимчуком ми побували в селах Хотишеві і Черче Камінь-Каширського району.

В Хотишеві разом з головою сільської ради Володимиром Маковецьким оглянули пам'ятки села, зокрема відвідали на місцевому кладовищі могилу о. Олександра Білецького, замордованого під час Великодньої служби Божої 1943 року червоним бандитом Василем Науміком, який в'їхав на коні у святиню і застрелив священика.

Новоздудований храм в селі Черче.

Оглянули місцевий храм св. Михайла (1970), в якому служив о. О. Білецький, хату, в якій він жив з родиною. Відтак вирушили до села Черче, яке розташоване за три кілометри, за річкою Турією.

Храм в селі Черче – новий. Ні формами своєї архітектури, ні святістю місця він не має нічого спільного з своїми попередниками. Його вибудували навпроти місцевого кладовища в 1990-их роках. Залучалися спонзори-підприємці, але внесок місцевих селян був найвагоміший.

Від церкви йдемо до місцевої школи, щоб оглянути музейну кімнату. Перше, що нас у ній вразило, – це величезне погруддя Володимира Леніна. Доглядач на наші здивовані погляди відповідає, що треба ж було десь його після демонтування примістити. Хотілося йому нагадати, що школа – це державний навчальний заклад, в якому не повинно бути ідолів минулого.

Володимир Рожко,
Луцьк

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 14)

ся бенкет. Виступав віртуоз-бандурист Заслужений діяч мистецтв України Володимир Мота, неперсічний знавець українського національного інструмента – бандури, з прекрасним голосом.

На сцену вийшла оркестра „Мелодія", яка грала до танців, а українські пісні в супроводі оркестри співала „байройтчанка" Дарія, дочка байройтського хориста Степана Саворського. В піднесеному настрої пари танцювали. Пригадались молоді літа, мрії, надії, сподівання, юні кохання...

В середу гімназисти вибирали комітети на наступний рік. Байройтці подякували Р. Ратич, С. Білас та членам комітету за добре проведений з'їзд і головою комітету на наступний з'їзд вибрали Богдана Голя.

По полудні відбувся вибір управи на наступну зустріч. Присутні одноголосно проголосували за ту саму управу, яку очолювали І. Сохан та його заступник П. Круль. Господарем на наступний рік став Микола Ставничий. І. Сохан, під овацію подяки, закрив цьогорічну зустріч.

П О Д Я К А

У сумний час нашого глибокого жалю по втраті найдорожчого Чоловіка, Батька, Діда і Вуйка

св. п. д-ра Богдана Ткачука

який упокоївся в Бозі 16 травня 2010 р. у Чікаґо.

Ми відчули тепло приязні багатьох друзів і знайомих, що полегшило наш біль розлуки та скріпило духовні сили, щоб з вірою у Божу опіку бачити наше майбутнє.

Цією дорогою складаємо щиру подяку всім за участь у поминальних відправах у похоронній каплиці та св. Літургії в катедрі св. о. Миколая й Панахиді на цвинтарі, за участь у тризні, пожертви на заупокійні св. Літургії, за квіти, за датки в пам'ять Покійного на добродійні та національні цілі. Наша глибока подяка Преосвященному Владиці Іннокентієві, ЧСВВ за відслуження Панахиди в каплиці і св. Літургії в катедрі, Високопреподобним отцям-душпастирям – о. ректорові Богданові Налиснику, віцеректорові Володимирові Гудзанові, о. Олегові Кривокульському та о. Мирону Панчукові. Щира подяка дякові собору свв. Володимира і Ольги п. Христі Косач за молитовний спів під час відправ.

Ми вдячні за слова прощання біля відкритої домовини і під час тризни д-рові Ігореві Ястрембському, Іванні Ґорчинській, Тамарі Кузик-Сторрі, Ірені Артюшенко, Романові Яцковському і д-рові Володимирові Мотиці, Орисі Косаревич.

Щира подяка друзям і внукам Покійного, які помогли нести домовину. Дякуємо похоронному заведенню Музиків за дбайливе переведення похорону та усіх справ з цим пов'язаних.

Окремо складаємо подяку Українському Культурному Осередкові за приготування тризни та ввічливу обслугу.

Ми вдячні Вікторії Волошині за виготовлення пам'яткового фільму з життя Покійного.

Наша від серця пливуча вдячність всім за пожертви в пам'ять нашого найдорожчого Чоловіка, Батька і Діда.

Квіти / кошики прислали:

Ігор і Ірка Артюшенки та Ляриса Савка, Наталія Білоус з родиною, Ірена Вірщук, Маруся Вірщук з родиною, Микола Волошин з родиною, Марія Григорчук з родиною, д-р Вивек і д-р Наталія Бзові й Ліда Бзовий з родинами, Ірена Пантелюк, Таня Шпур з родиною, родина з України, Фундація Українського Геноциду – США, бувший пластовий гурток "Конвалії", Рух – допомога незалежній Україні, Приятелі Дітей – UCARE, Український Національний Музей в Чікаґо, Об'єднання Українських Ветеринарних Лікарів, Dr. & Mrs. Bathala Bhaskar, Sidney & Howard Druckman, Dr. & Mrs. Robert Geronimo, Gene, Nancy & Jackie Guselli, Bronte Jornod & Joe Gustafeste, Cindy Horn & Marillyn Morrow, Dr. Jeanne Kim, North Ave Animal Hospital, John & Laura Pomerantz, Mary Wilke.

Пожертви на Служби Божі в катедрі св. о. Миколая склали:

Мирослава Баторфальви, Зенон і Оксана Богатюки, Олександра Бородайко і Марта Бородайко, Ярослава Ватащук, Іван і Люба Деркачі, Анна Дикий, Оксана Корній, Микола і Ольга Люшняки, д-р Наталка Маґала, Роман і Ліда Марушки, Ольга Полівка, Дмитро і Стефанія Сендуни, Зеновія Стецишин, Роман і Люба Струц, Теодор Такой , Stefan Nowak.

Разом $330.00

Служби Божі в других церквах / каплицях:

Анна Куцан, д-р Іван Куцан, Володимир і Неоніля Лехмани, Роксолана і Богдан Сірі, Ірина Субота з родиною, Український Католицький Університет, Українська Католицька церква св. Марії в North Port, FL, Родина в Україні, Notre Dame High School for Girls.

На Школу св. Миколая:

Дарія Балух, Наталія Білоус, д-р Данило і Дарія Бутенки, Тамара Ганкевич, Ярослав і Марія Ганкевичі, д-р Данило і д-р Христя Григорчуки, д-р Наталія Григорчук, Іванна Ґорчинська, Наталка Деркач, Ірина Дзюк, Микола і д-р Діяна Іваники, Родина Кандл, д-р Остап і Юля Кашуби, д-р Мирослав і д-р Леся Коленські, д-р Юліян і Ліза Куляси, Дарія Кульчицька, Марійка Кульчицька, Уляна Ліськевич, Юрко і Ліда Матвіїшини, Богдан і Ляриса Матусяки, Оксана Мельник, Юрій і Маруся Миськів, Івась і Наталка Огаренки, Татіяна Павлічка, Нестор і Оля Поповичі, д-р Павло Пундій, Матей і Ксеня Раковські, д -р Андрій і Рута Ріпецькі, Ел і Христя Савої, Олег і Марійка Саєвичі, Олег і Люба Скуб'яки, Тамара Сливинська, д-р Ерик і Марта Фуоко, Олена Харкевич, Андрій і Дон Чичули, Марія Юревич, Mary Wirshchuk.

Разом $2,905.00

„Наше Життя":

Д-р Іванна Ратич . $50.00

ПЛАСТ / UYCO:

Ореста Фединяк, Роман і Наталія Завадовичі. Разом $150.00

Приятелі Дітей – Ukrainian Children's Aid and Relief Effort (UCARE):

Йосефіна Бабій, Лариса Барабаш Темпл, Михайло Белендюк, Михайло Биць, Володимир Биць, Зеновія Бігун, Оксана Ванджура з родиною, Богдан і Катруся Ватралі, Ярослав і Христя Верещаки, Маруся Вірщук з родиною, Вікторія Волошина, Марко і Тері Вишницькі, Орест і Дарця Городиські, Тарас і Наталка Грущаки, Дмитро і Галина Грушецькі, Орина Грушецька Шифман, Надя Горб, Богданна Ґелета, Тарас і Марійка Девдюки, Адріян Демус, Дана Дикий, Данко Дикий, Орися Дрогомирецька, Ярослав і Оля Заплітні, Роман Заяць з родиною, Іван і Ангелина Зваричі, Олег і Іванка Каравани, Богдан і Світлана Кліщі, Марта Коломиєць, Наталя Коновал, Сузанна Кралька, Олег і Роксолана Левковичі, д-р Петро і Тула Лехмани, д-р Іванка Сим Липська, Оксана Лисейко, Михайлина Лисейко, Юрко і Галя Литвинишини, Осип Литвинишин, Катя Мак, Іван і Параня Максимчуки, Зеновій і Анна Маринці, Марійка Маркевич, Мирон і д-р Наталка Маркевичі, д-р Василь Маркусь з родиною, Василь і д-р Наталка Мірутенки, Юрій Наконечний, Оксана Німилович, Йосиф і д-р Ірка Оверки, Олександер і Марійка Олексюки, Богдан і Доротея Павлишини, Ірина Пантелюк, Андрій і Христя Петриків й Ліда Канафоцька, Іван і Ангелина Плесканки з родиною, Ярослава Проців, Леся Рошкевич, Роман і Оля Рошкевичі, Роман Сахаревич, д-р Роман і Катруся Салдани, д-р Богдан Семчишин з родиною, д-р Левко і д-р Таїса Сенечки, Віктор і Ангелина Сеники, Татіяна Сілецька, д-р Олесь і д-р Маруся Сосенки, д-р Ліда Сосенко Бурч з родиною, д-р Олесь Стрільчук, Андрій І Христя Фединські, Іван і Оленка Шкробути, Іванка Шулим, Василь і Марія Щербюки, Віра Трощук, Олександер і Наталя Ярові, Роман і Наталка Яцковські, Dr. & Mrs. Aurelio Almazan, Paul & Barb Annetts, Edward Chmiel & family, Dr. & Mrs. Robert Geronimo, Cynthia Horn, Allan Kandelman, Steve Korbet, Michelle Lefebvre, Robert Lencioni, Robert & Irene Lewandowski, James Pilarski, Mr. & Mrs. John Pomerantz, Michael Rodbell, Jeanne Zucker.

Разом $5,238.00

Товариство Української Мови:

Богдан і Віра Боднаруки, Марія Дорожинська, Стефа Шандра.

Разом $150.00

Український Національний Музей в Чікаґо:

Борис і Орися Антоновичі, Ігор і Ірена Артюшенки, Віліям і Ірина Бабчуки, Зоріян і Ганнуся Балухи, Павло і Оля Бандрівські, Мирослава Баторфальви, д-р Євген Бзовий, д-р Андрій і д-р Таїса Бровари, Ірена Віршук, Родина Любомира Ганкевича, Роксоляна Гарасимів, Іванка Гарасовська, Ярина Гарасовська і Марта Гарасовська, Ірена Глатка, Уляна Горалевська, Орест і Уляна Гриневичі, д-р Юрій Грицеляк і д-р Софія Велика, д-р Марійка Грицеляк, д-р Юрій і Наталка Ґорчинські, д-р Андрій і Христя Ґорчинські, д-р Ярослав і Ксеня Данилишини, Тереня Дахнівська, д-р Марко і Ірка Демуси, Богдан і Ітя Дзюки, Володимир і Зенаїда Дичії, Ірена Дурбак, Марійка Дурбак з родиною (Дурбаки, Прочки), д-р Марянка Дяченко і Джим Маєринґ, Андрій і Віра Еліяшевські, Нестор і д-р Ляриса Іванків, д-р Андрій Ільків, д-р Олександра Ільків, Олег і Леся Коверки, Ліда Козак, Аскольд і Марта Козбури, Анатолій і Люба Коломийці, Анна Кузик, д-р Юрій і Таня Кузичі, д-р Юрій і Арета Куріци, Святослав і д-р Неоніля Личики, д-р Василь і д-р Роксоляна Лончини, Ярослава Малюк, Ігор і Оленка Матвіїшини, Андрій Мельник, д-р Андрій і Мотря Мельники, д-р Ігор і Соня Микитюки, д-р Володимир і Діяна Мінковичі, д-р Володимир і Анна Мотики, д-р Ярослав і Ярослава Панчуки, Оля Пастернак, Євгенія Петрина і Олена Петрина, д-р Петро Попович, Ростислав і Галя Ратичі, д-р Богдан Рудавський, Олександра Савин, Лариса Савка, Йосиф і Марія Серни, Адріян і Христя Стецики, Тамара Кузик – Сторрі, Стефан і Марія Стрільчуки, д-р Анатолій і Ірина Суботи, Теодора Турула, Ярослава Фаріон, Ольга Федак, Стефанія Форович, Віра Хрептовська, Никола і Христя Цибрівська-Джермігов, Мирослава Цибрівська, Адріян і Христя Цьолки, Івась і Ганнуся Чичули, д-р Йосиф і Люба Шандри, д-р Ростик і Галина Швайкуни і Аня Гуцуляк, Марійка Шпур, Мирон і Дарка Ярошевичі, Неля Яскевич, д-р Володимир і Стася Ястрембські, Рома Яхторович, Jesse & Maria Martinez, Jane Park.

Разом $5,690.00

Український Музей в Ню Йорку:

Людвіґ і Аріядна Бахи, Іванна Мартинець. Разом $100.00

Фундація Українського Католицького Університету:

Д-р Богдан і Джоен Целевичі. $50.00

На кінець висловлюємо наше зворушення і подяку за численні карточки співчуття, телефонічні розмови та особисті відвідини після похорону.

У подячній молитві просимо Господа, щоб усім Вам відплатив своїми небесними ласками.

Ореста Ткачук з родиною

Ділимося сумною вісткою, що 16 вересня 2010 р.
відійшла у вічність на 99 році життя

св. п.

МАРІЯ ЕВГЕНІЯ НЕҐРИЧ

з дому БУРАЧИНСЬКА

нар. 31 жовтня 1910 р. в Снятині.

Довголітня членка Ліґи Українських Католицьких Жінок Канади, Ліґи Українок Канади та інших громадських організацій.

Похорон відбувся 20 вересня з церкви св. о. Миколая в Торонто, на цвинтар Парк Лавн. Похована біля її чоловіка св. п. інж. Дмитра Неґрича.

Залишилися у глибокому смутку:

в Україні:
сестра – Зеня Мардарович
сестрінка – д-р Леся Мардарович з родиною

в Канаді:
братанки – Володимир Бурачинський з родиною
– Олекса Бурачинський з родиною
– родина св. п. Юрія Бурачинського
хресна донька – Марія Лятишевська
близька приятелька – Володимира Лучків
приятелі та знайомі св. п. Марії Ґени в Канаді й Україні.

Вічна Їй Пам'ять!

Ділимося сумною вісткою, що у Фармінґтоні, Конн., США
дня 3-го жовтня 2010 р. відійшов на Вічну Ватру

св. п. пл. сен. праці

ЗЕНОН БАЛАБАН

Лісовий Дідько „Зібі"

нар. 19 липня 1947 р. в Дельменгорсті, Німеччина.

Член Пласту від новацтва в Ню-Йорку та Гарфорді, Конн., активний в станиці на різних постах, Президент Ради Директорів в Українській Кредитовій Юнії в Гартфорді. Член Куреня „Лісові Чорти" від 1972 р., число Реєстру 330, член „Кодла Беркут" в Ню-Йорку та „Кодла Туркул" в Новій Англії (Гартфорд), носитель Золотого Арідника.

Висловлюємо наші глибокі співчуття дружині Галині, синові Михайлові з дружиною Лярисою і внукові Максимові, дочці Alanna Balaban Putze з мужем Ingo Putze та братові Олександрові.

Пам'ять про нього буде завжди з усіма нами, а в Лісовій Премудрості, в Таїнствах Творця усього видимого і невидимого – він вічний.

III-ій Курінь УСП і УПС „Лісові Чорти".

Об'єднання колишніх вояків УПА
Америки і Канади
станиця Пасейк, Н. Дж.
повідомляє членів та українську громаду,
що 14 серпня 2010 р. по довгій недузі помер

св. п.

ОСИП БАЧИК

псевдо „Лоза"

нар. 1926 р. в Маляві, Перемишль.

Воїн сотні Громенка, рейдом перейшов до Західньої Німеччини відтак еміґрував до Америки, де поселився у місті Ню-Йорку.

Шановній дружині та донькам Покійного
складаємо найщиріші, глибокі співчуття.

Вічна Йому пам'ять!

Об'єднання колишніх вояків УПА
Америки і Канади

З глибоким сумом і жалем повідомляємо,
що у вівторок, 14 вересня 2010 р.,
по важкій недузі, відійшла у вічність
наша найдорожча Доня, Дружина, Сестра,
Мама і Бабця

св. п. Ляля Гафткович

(Лидія Анна з дому Войтович)

нар. 22 серпня 1956 р. у Філядельфії, Па.

У смутку залишилися:
мама - Фалина Войтович (з дому Томаєр)
чоловік - д-р Ераст Гафткович
дочка - Наталя з чоловіком Даном Колліні
внучка - Анастазія Колліні
сини - Петрусь Гафткович
- Андрійко Гафткович
брати - д-р Андрій з дружиною д-р Мартою Войтович та їхні діти Леся і Христя
- Юрій Войтович
кузини - Христина Донгам з чоловіком Джо і родиною
тета - Сестра Марія (Василина Войтович)
вуйко і хресний батько - Френк Гаррис
вуйко - о. Степан Яновський з дружиною Орисею і родиною

Похована 17-го вересня 2010 р. на цвинтарі
св. Андрія в Клівленді, Огайо.

ВІЧНА ЇЇ ПАМ'ЯТЬ!

Замість квітів на свіжу могилу Покійної, родина просить складати пожертви на Український Католицький Університет у Львові.

З глибоким жалем повідомляємо, що 6-го жовтня 2010 р. несподівано відійшов у вічність наш найдорожчий чоловік, батько, дідусь і вуйко, відданий громадський діяч та українець

св.п. ВОЛОДИМИР ГОРБОВИЙ

нар. 18 жовтня 1921 р. у м. Чорткові, Тернопільщина.

Покійний залишив у глибокому смутку:
дружину – Олену (Галю)
доньку – Роксоляну
синів – Андрія з дружиною Линдою
– Марка
внуків – Михася, Миколку і Наталку
ближчу і дальшу родину в Україні, Канаді, Польщі, Норвегії та Англії.

Панахида і Похорон відбудуться 16 жовтня 2010 р. о год. 9-ій ранку в Українській католицькій церкві св. Михаїла в Дженкінтавні, Па.
Поховання на Українському католицькому цвинтарі св. Марії у Fox Chase, PA.
В цей сам час будуть відправлені Панахиди у Соборі св. Юра у Львові і в Українській католицькій церкві у Чорткові, Україна.

Вічна Йому пам'ять!